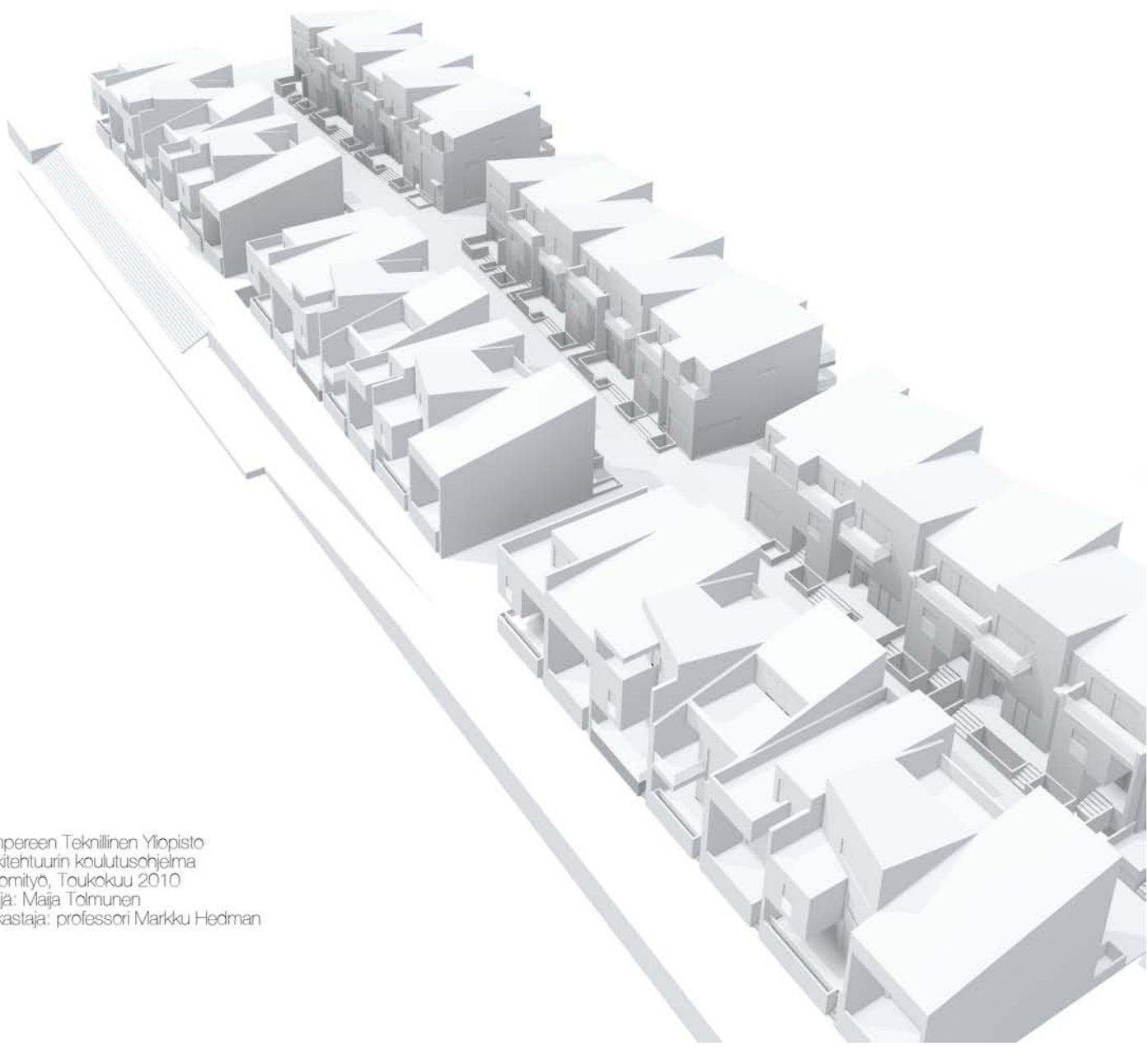

Helsinki Townhouse –kilpailu, kytkeytyjä omakotitaloja Jätkäsaareen ja Kruunuvuorenrantaan

Tampereen Teknillinen Yliopisto
Arkkitehtuurin koulutusohjelma
Diplomityö, Toukokuu 2010
Tekijä: Maija Tolmunen
Tarkastaja: professori Markku Hedman

TAMPEREEN TEKNILLINEN YLIOPISTO
Arkkitehtuurin laitos

Tolmunen, Maija:

Helsinki Townhouse –kilpailu, kytkettyjä omakotitaloja Jätkäsaareen ja
Kruunuvuorenrantaan

Diplomityö

Toukokuu 2010

Pääaine: Rakennussuunnittelu

Tarkastaja: professori Markku Hedman

TIIVISTELMÄ

Tämä diplomityö pohjautuu Helsingin kaupungin keväällä 2010 järjestämään arkkitehtuurikilpailuun Jätkäsaareen ja Kruunuvuorenrantaan. Kilpailun tavoitteena oli löytää ratkaisuja kytkettyihin omakotitaloratkaisuihin, toisin sanoen, kehittää Helsingiläistä Townhouse –tyypistöä asemakaavoituksen ja tontinluovutuksen pohjaksi.

Työ jakaantuu kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa tarkastellaan erilaisten kattomuotojen arkkitehtonisia vaikutuksia Helsingin Townhouse kilpailun tyyppisillä alueilla. Toisessa osassa esitellään kilpailusuunnitelma. Diplomityö painottuu suunnitelmaosuuteen.

Suunnitelmassa on esitetty ratkaisut taloryhmien sijoitteluun Jätkäsaareessa ja Kruunuvuorenrannassa. Talojen suunnittelussa on haettu ratkaisuja talojen yksityisten ulko- ja sisätilojen välittömästä ja välillisestä liittymisestä julkiseen tilaan. Samalla talojen sisäisessä arkkitehtuurissa on pyritty löytämään ratkaisuja erityyppisille ruokakunnille sekä eri mittakaavan rakentamiselle, eri kokoisilla rakennusbudjeteilla. Tärkeänä osana suunnitelmaa on eri talojen liittämisen variointimahdollisuudet vaihtelevan ja Townhouse –ideologiaa toteuttavan kaupunki-ilmeen saavuttamiseksi.

ABSTRACT

This diploma thesis is based on an architectural competition, organized by the city of Helsinki. The competition took place in the spring of 2010. The competition task was to develop Helsinki Townhouse –typology for the basis of town planning and lot transference.

This work is divided into two parts. The first part deals with different types of roof forms and their effect on cityscape on areas similar to the competition areas. Competition plans are presented in the second part. This diploma thesis focuses on the competition designs.

The plans present solutions for the placement of house groups in Jätkäsaari and Kruunuvuorenranta. Solutions for the connection between the private spaces, indoor and outdoor, and public spaces have also been searched. Different types of house plans provide solutions for different sized families and different sized building budgets. Important part of the plan is the possibility to vary the placement and connection of different houses. Due to the variation possibilities, the versatile Townhouse cityscape can be achieved.

ALKUSANAT

Vuonna 1998 ollessani työharjoittelussa Alankomaissa, tutustuin paikalliseen arkkitehtuuriin aktiivisesti vapaa-aikanani. Silloin Amsterdamin uudehkot asuinalueet, erityisesti Borneo-Sporenburg, näyttivät minulle jotain aivan uutta asuntosuunnittelun saralta: tiivistä, nykyaikaista, urbaania kaupunkipiientalorakentamista.

Tuolta ajalta kipinän saaneenani, on pientalojen suunnittelu ollut aina lähellä sydäntäni. Näin ollen, kytkettyjen pientalojen suunnittelu isoksi kokonaisuudeksi, townhouse -talotyypistönä, oli minulle erittäin miellyttävä diplomityöaihe. Helsingin kaupungin järjestämä townhouse -kilpailu sattui ajankohdaltaan sopivasti diplomityöni tekemiseen.

Haluan kiittää professori Markku Hedmania ohjeista ja erityisjärjestelyistä diplomityön tekemiseksi Helsinki Townhouse –kilpailusta.

Haluan myös kiittää vanhempiani jatkuvasta kannustuksesta ja tuesta läpi pitkähkön opiskeluaikani. Kiitokset kuuluvat myös poikaystävälleni Santerille, joka innostaa minua pyrkimään parhaimpaani.

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO	1
2	TOWNHOUSE -TALOTYYPIN YKSINKERTAISTEN KATTOMUOTOJEN ARKKITEHTONINEN TARKASTELU	2
2.1	KATOT KATUKUVASSA	2
2.2	KATOT LÄHELTÄ	4
3	HELSINKI TOWNHOUSE –KILPAILU	7
3.1	Kilpailutehtävän tausta	7
3.2	HELSINKI TOWNHOUSE –KILPAILUN TAVOITTEET	7
3.3	Kilpailun Yleiset suunnitteluohjeet	8
4	SUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT	10
4.1	JÄTKÄSAARI	11
4.2	KRUUNUVUORENRANTA	16
5	YHTEENVETO	22
	LÄHTEET	23
	LIITTEET	
	POHJAPIIRROKSET JA JULKISMUT TALOTYYPEISTÄ 1/200	
	PLANSSIPIENENÖKSET	

1 JOHDANTO

Helsingin kaupunki oli diplomityön tekohetkellä, keväällä 2010, suunnittelemassa useita uusia townhouse talotyyppistöille suunniteltuja asuinalueita keskustan läheisyyteen. Diplomityön perustana olleella Helsinki Townhouse kilpailulla haettiin ratkaisuja erilaisille talotyyppistöille uusille alueille sovellettaviksi.

2010 keväällä Helsinki Townhouse kilpailusta oli useampi diplomityö tekeillä Tampereen Teknillisessä Yliopistossa. Professori Markku Hedman järjesti seminaareja kilpailua itsenäisesti tekeville. Seminaareissa käytiin läpi kilpailualueiden erityispiirteitä ja niiden historiaa, sekä esiteltiin townhouse -talotyyppin historiaa ja nykyesimerkkejä. Tarkoituksena oli saada aikaan teemaltaan erilaisia diplomitöitä Helsinki Townhouse – kilpailusta.

Tämän diplomityön kirjallisen osuuden teemana on townhouse – talotyyppin yksinkertaisten kattomuotojen arkkitehtoninen tarkastelu Helsinki Townhouse -kilpailun tyyppisillä alueilla. Kattomuotojen arkkitehtonisen tarkastelun tarkoituksena on tukea suunnitteluosuudessa tehtyjä ratkaisuja.

Diplomityön suunnitteluosuuden tavoitteet määrittyvät kilpailuohjelman tavoitteiden mukaan. Diplomityön pääpaino on suunnitteluosuudessa.

2 TOWNHOUSE -TALOTYYPIN YKSINKERTAISTEN KATTOMUOTOJEN ARKKITEHTONINEN TARKASTELU

Yksinkertaisilla kattomuodoilla tarkoitetaan tässä erilaisia variaatioita harja-, pulpetti- ja tasakatoista. Monimuotoiset lappeet, polygonaaliseen tyyliin on jätetty tarkastelun ulkopuolelle.

Townhouse –talotyyppin alueilla tontit ovat usein syviä ja kapeita, ja rakennukset niillä korkeita pientaloiksi, noin 3-4 kerroksisia. Jätkänsaaren ja Kruunuvuorenrannan Townhouse alueilla, ovat rakennusalat noin 11 - 14 metriä syviä ja 6-8 metriä leveitä. Kapea ja pitkä rakennuksen perusmuoto vaikuttaa kattomuotoihin, sekä siihen miten katon muoto hahmottuu koko rakennusta tarkasteltaessa.

Lintuperspektiivistä, sekä vastakkaisten rakennusten maantasokerrosta ylemmistä kerroksista katsottuna, kattojen erilaiset muodot hahmottuvat ja luovat yhden oleellisen osan rakennuksen massoittelusta. Myös mereltä havainnointi mahdollistaa rakennusten kattomuotojen tarkastelun eri tavoin.

2.1 KATOT KATUKUVASSA

Kilpailualueella pihakatuja ja sisäpihoja rajaavat rakennukset ovat noin 10-15 metrin päässä toisistaan. Näillä kaduilla ja sisäpihoilla/-poluilla rakennusten etäisyys ja rakennusten korkeus huomioiden, syvän rungon loivat kattomuodot, kuten kadunsuuntainen harjakatto, pulpettikatto tai tasakatto, eivät suoralla räystäselinjalla hahmotu katselijalle juurikaan tasakatosta poikkeavana.

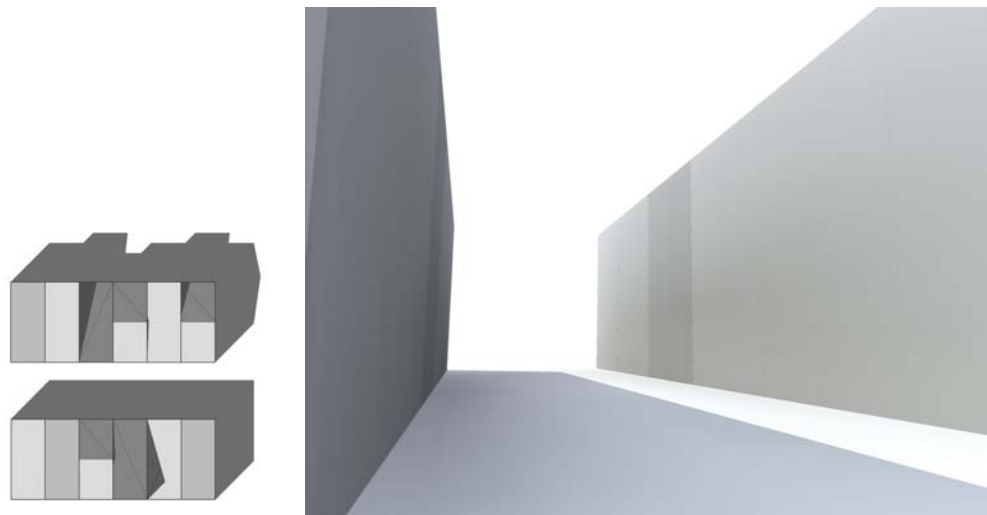
Oleellisempaa kadulta katselijalle ovat räystäskorot ja räystäselinjan muoto, räystäselin profiili, mahdollisine sisäänvetoineen. Toisin sanoen, rakennuksen pystypintojen korkeus ja syvyysvaihtelu on suuremmassa roolissa julkisivun kolmiulotteisen valikutelman luomisessa kuin kattomuoto.

Katon muoto voi tulla näkyviin myös rakennuksen pitkältä sivulta, jos vierekkäin olevien talojen korkeudet eivät ole samat. Rakennusten ulkoseinien erilaisilla sisäänvedoilla voidaan myös korostaa katon muotoa.

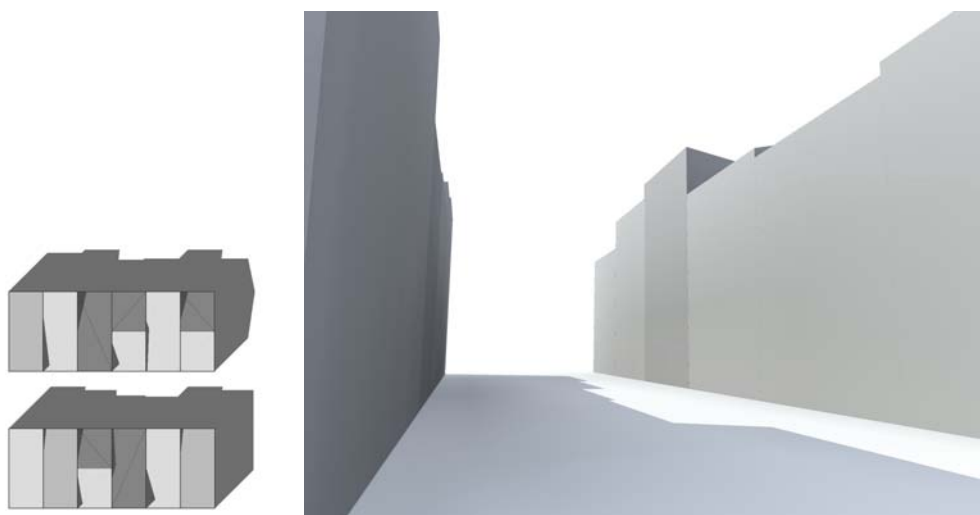
Jotta katon muoto korostuisi katunäkymässä pitäisi katon kaltevuus olla noin 1:1 tai jyrkempi ja räystäselinja n. 6 m maasta, tai katon kaato olisi jommalle kummalle tai molemmille pitkälle sivulle (harja poikittain katuun nähden). Erittäin jyrkissä katoissa, joissa vesikaton pinta on havaittavissa maantasolta, muuttuu katto osaksi julkisivuja.

Katunäkymissä yksi kattojen muodosta kertova asia ovat varjot. Varjot voivat luoda katuun hyvinkin vaihtelevan näkymän kattojen muodoista.

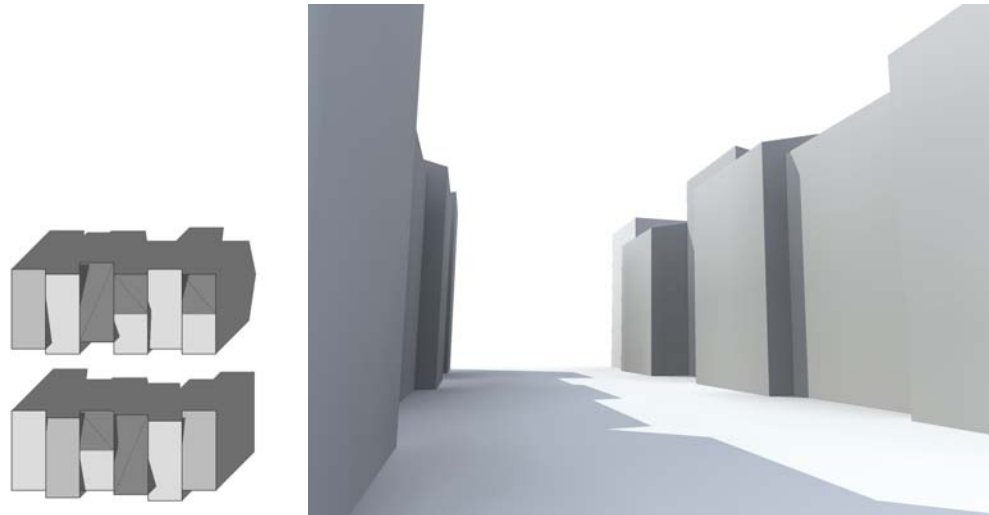
Ohessa kolme havainnollistavaa esimerkkiä rakennusten sijoituksen ja korkeuden merkityksestä kattomuotojen havainnointiin katunäkymässä. Kuvaparin vasemmanpuoleinen havainnollistaa rakennusten sijoitusta.

Kuva 1. Samat räystääskorkeudet kadun varrella, rakennukset samassa linjassa

Kuva 2. Vaihtelevat räystääskorkeudet kadun varrella, rakennukset samassa linjassa.

Kuva 3. Katunäkymä: vaihtelevat räystäskorkeudet kadun varrella, rakennukset eri linjassa.

2.2 KATOT LÄHELTÄ

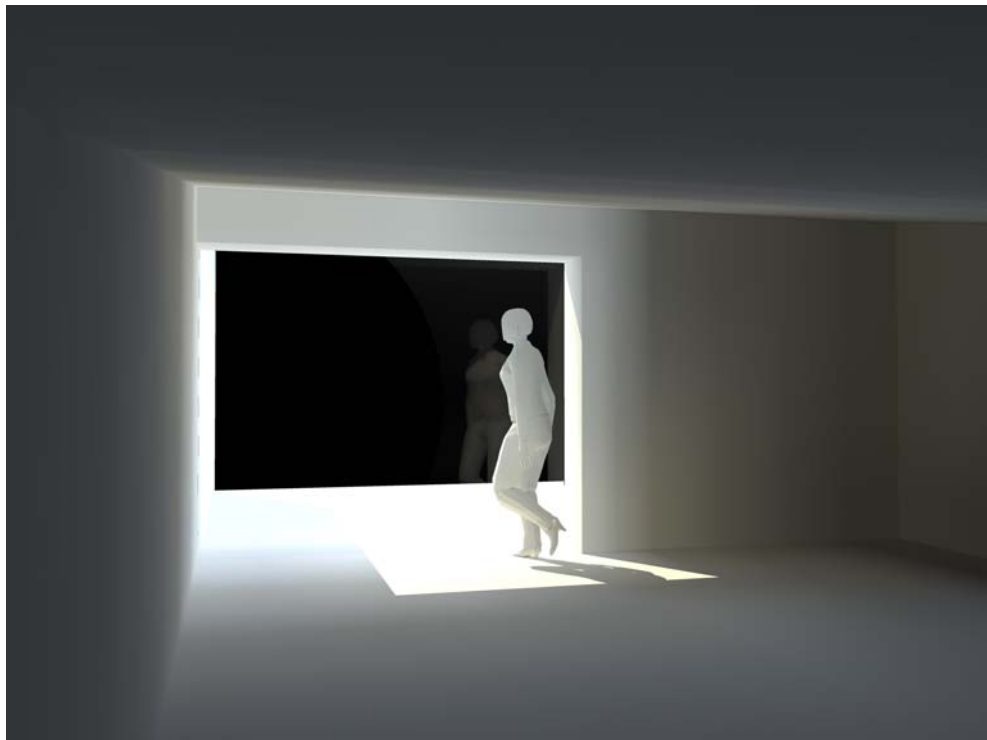
Kilpailualueella, loivissa katoissa, suurin visuaalinen vaikutelma yksittäisen talon kattoa tarkastellessa, tulee läheltä havainnoituna. Tarkoittaen tarkastelua ylimmän kerroksen sisätiloista ja siihen liittyvistä mahdollisista ulkotiloista. Erityisesti, jos ylin kerros on rakennettu kehäristikoille, tai katon kaltevuus on muuten havaittavissa sisäkaton muodosta, kattomuodon vaikutus korostuu. Katon kaltevuutta voidaan näin hyödyntää ylimmän, kolmannen kerroksen tilojen yksilöintiin.

Kattojen teknisen toimivuuden puolesta katon kallistus rakennuksen pituussuuntaan, on helpoiten hallittavissa. Rakennuksen pitkälle sivulle kallistuksissa tulee ongelmaksi veden ja lumen poisto. Vesi ja lumi jää helposti lepäämään rakennusten väliin ja rasittaa seinärakenteita. Sisäinen vedenpoisto voi joissain tapauksissa olla ratkaisu veden kulkeutumisongelmaan. Tasakattoratkaisuissa se lienee usein järkevin.

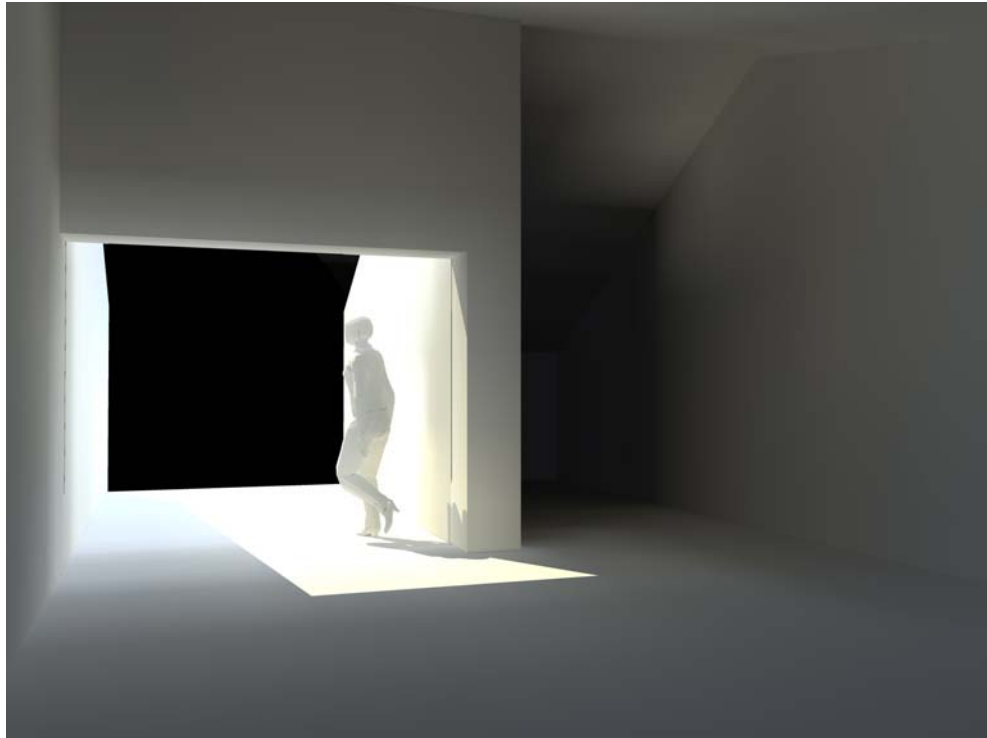
Ohessa neljä eri variaatiota erilaisista kattomuodoista ja niihin liittyvistä terasseista. Sisänäkymissä on esitelty, miten vesikaton muotoa mukaileva sisäkatto vaikuttaa sisäarkkitehtuuriin. Malliesimerkkejä on hyödynnetty myös suunnitteluratkaisuissa.

Kuva 4. Neljä eri katto-terassivariaatiota

Kuva 5. Näkymä sisältä, puolikas pulpettikatto

Kuva 6. Näkymä sisältä, harjakatto

Kuva 7. Näkymä sisältä, talon pituinen pulpettikatto

3 HELSINKI TOWNHOUSE –KILPAILU

Helsinki townhouse –kilpailu järjestettiin 1.2.2010 ja 30.4.2010 välisenä aikana.

3.1 KILPAILUTEHTÄVÄN TAUSTA

Helsinkiin oli arkkitehtuurikilpailun hetkellä suunnitteilla useita uusia kaupunkimaisia pientaloalueita ja -kortteleita keskustan läheisyyteen, hyvien liikenneyhteyksien varrelle. Kaupunkimainen, tiivis pientalorakentaminen perustuu kaksi- ja kolmekerroksisiin, toisiinsa kytkettyihin keskieurooppalaisiin townhouse-tyyppisiin ratkaisuihin. Suomessa townhouse-tyyppistä asumismuotoa on toteutettu melko vähän ja suomalainen townhouse-typologia kaipaa kehittämistä. Townhouse-asumisella on mahdollista kehittää helsinkiläistä asuntotarjontaa monipuolisemmaksi. Townhouse-sanan voi kääntää suomeksi kaupunkipientaloksi. Kaupunkipientalo kuitenkin käsitetään usein Helsingin täydennysrakennusalueille kehitetyksi talotyyppiksi ”Helsinki pientaloksi”, joka on erillispientalo. Townhouse taas yleisemmin käsitetään omalle tontille toteutetuksi kytketyksi pientaloksi. Townhouse -asunnoilla voi olla oma etu- ja takapiha, joista etupiha liittyy yleensä julkiseen katualueeseen ja takapiha on yksityisluontoisempi. Tällöin yhteispihaa tai -tiloja ei usein ole. Asukas määrää ja on vastuussa oman asuntonsa osuudesta. Townhouse -kilpailun tavoitteena oli luoda pohjaa helsinkiläiselle pienimittakaavaiselle kaupunkimaiselle rakentamiselle, ”helsinkiläiselle townhouse-rakenteelle”. Tällöin ei rajoitettu yksinomaan suuriin pientaloihin, vaan rakenne sai käsittää laajemman variaation asunto- ja talotyyppisiä, kuten päällekkäisiä pientaloita tai limittyviä asuntoja. Myös toteutuksen ja hallinnoinnin suhteen pyrittiin useampiin malleihin kuin perinteisessä townhouse-rakentamisessa.¹

3.2 HELSINKI TOWNHOUSE –KILPAILUN TAVOITTEET

Helsinki townhouse-kilpailun tavoitteena oli kehittää helsinkiläistä townhousetypologiaa sekä löytää Jätkäsaareen ja Kruunuvuorenrantaan sopivat townhouse -tyypistöt asemakaavoituksen ja tontinluovutuksen pohjaksi. Townhouse-tyyppien oli sovelluttava helsinkiläiseen kaupunkiympäristöön kulttuurisesti ja kaupunkikuvallisesti.

Kilpailun tavoitteena oli löytää joustavia asuntotyyppisiä, jotka soveltuvat sijoitettavaksi sekä toisiinsa kiinni omille tonteilleen, että suuremmille tonteille usean asunnon kokonaisuuksina (asunto-osakeyhtiö).

Talotyyppien oli yhteenliitettävänä muodostettava omaleimaista ja vaihtelevaa kaupunkiympäristöä. Tavoitteena oli, että kummallekin kilpailualueelle saadaan alueen identiteettiä korostava ilme. Talotyypin suunnittelussa oli otettava huomioon erilaiset ja erikokoiset ruokakunnat.

Tavoitteena oli löytää asuttavuudeltaan korkeatasoisia, uusia ja innovatiivisia ratkaisuja pientalomaiseen asumiseen.

Kilpailun tavoitteena oli myös löytää ratkaisuja asumisen ja työn sekoittumiseen townhouse-rakenteessa. Asunnon yhteyteen sai sijoittaa työtiloja tai rakennusten pohjakerroksissa sai olla liike- tai palvelutiloja (tämä erityisesti Kruunuvuorenrannan alueella).

Pientalomaiseen asumiseen kuuluu olennaisena osana toimivat asuntokohtaiset ulkotilat. Kilpailun tavoitteena oli löytää ratkaisuja erilaisiin asuntokohtaisiin ulkotiloihin (pihat, terassit, parvekkeet, katto) sekä ulkovarasto- ja säilytystiloihin.¹

3.3 KILPAILUN YLEISET SUUNNITTELUOHJEET

Kilpailijan tuli esittää suunnitelmat sekä Jätkäsaaren että Kruunuvuorenrannan kilpailualueille. Talotyypit saivat pohjautua samoihin perusratkaisuihin. Kummallekin alueelle oli kuitenkin esitettävä alueen lähtökohtia ja identiteettiä tukeva omaleimainen kokonaisuus. Erikokoiset ja typologioiltaan erilaiset asunnot oli suunniteltava asuttavuudeltaan ja arkkitehtuuriltaan korkeatasoisiksi. Monipuolisen asuntojakauman saavuttamiseksi ratkaisut saivat sisältää myös kerrostalomaisia osia, joissa asuntoja on päällekkäin.

Kruunuvuorenrannan alueella, Haakoninlahdenlaiturin varrella piti joissain asuntotyyppien pohjakerroksissa sijaita liike- ja työtiloja. Jätkäsaaren kilpailualueella liiketilat townhouse-rakenteessa eivät oleet tarpeellisia (vieressä Saukontorin liiketilat sekä Jätkäsaaren kaupallinen keskus), mutta työtiloja asuntojen yhteyteen sai tutkia.

Asunnot saivat olla 1–3-kerroksisia ja joissain asuntotyypeissä sai olla useamman kerroksen korkuista tilaa. Asuntojen piti olla joustavia, sopia eri elämäntilanteisiin ja tukea eriytyviä asumistarpeita. Urbanissa ympäristössä piti turvata asumisen riittävä intymiteettisuoja. Asuntoihin piti liittyä pientalomainen esteettisiltä ominaisuuksiltaan ja käytettävyydeltään korkeatasoinen ulkotila (piha, parveke, terassi, kattoterassi).

Rakennusten piti täyttää Suomen rakentamismääräyskokoelman mukaiset esteettömyys- ja paloturvallisuusmääräykset. Talotyyppien piti olla teknisesti ja taloudellisesti toteutuskelpoisia sekä ekologisesti kestäviä. Julkisivuissa oli otettava huomioon teknisesti vaativa sijainti merenrannassa.

Sekä Jätkäsaaren että Kruunuvuorenrannan alueella pysäköinti oli suunniteltu toteutettavaksi pääosin maanalaisena yhteispysäköintinä. Jätkäsaarella pysäköintivaatimus oli yksi autopaikka / asunto tai yksi autopaikka / 150 k-m². Kruunuvuorenrannan pysäköintivaatimus oli yksi autopaikka / 90 k-m².

Jätkäsaaren Saukonpaaden kilpailualue oli tarkoitus luovuttaa yhdelle rakennuttajalle. Kruunuvuorenrannassa voitiin toteuttaa tontteja sekä tuottajamuotoisesti, että asukaslähtöisesti. Asukaslähtöisessä mallissa tontteja voitiin ajatella luotuvettavaksi asukasryhmille, jotka palkkaisivat rakennuttajakonsultin. Tavoitteena oli tällöin, että asukkaat voivat valita muuntuvasta tyylistä omat perusratkaisunsa, jotka sijoitetaan vierekkäin. Julkisivujärjestelmän piti kummallakin alueella antaa mahdollisuus yksilöllisen ilmeen luomiseen haluttaessa kullekin rakennukselle. Lähtökohdana oli, että vierekkäiset rakennukset poikkeavat ulkonäöltään toisistaan. Jokaisella asunnolla sai olla oma tontti tai asukasryhmällä yhteinen tontti. Kun asukasryhmällä oli yhteinen tontti, tai oli kyse tuottajamuotoisesta rakentamisesta isommalla tontilla, asunnot saivat limittyä vertikaalisti. Pienempien asuntojen aikaansaamiseksi asuntoja sai sijoittaa myös päällekkäin. Mahdollinen oli esimerkiksi malli, jossa ensimmäisessä kerroksessa on asunto yhdessä tasossa ja tämän päällä kaksikerroksinen asunto, johon sisäänkäynti on portaiden välityksellä. Myös sivukäytäväratkaisut olivat mahdollisia.

Suunnittelussa piti ottaa huomioon tonttien toteuttamiseen liittyvät taloudelliset näkökohdat. Suunnitteluratkaisut eivät perusteettomasti saaneet nostaa toteutuskustannuksia.

Helsingin kaupungin tavoitteena oli saada townhouse- tyyppiseen rakenteeseen erikokoisia asuntoja.

Kilpailualueilla asuntokanta painottui suuriin asuntoihin. Ohjeellinen asuntojen kokojakauma oli:

- noin puolet pienempiä asuntoja (n. 50–120 h-m₂)
- noin puolet isompia asuntoja (n. 100–180 h-m₂)

Molemmilla kilpailualueilla tuotanto tuli olemaan vapaarahoitteista omistaja- ja vuokra-asuntotuotantoa.¹

4 SUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT

Suunnitelman lähtökohtana oli täyttää Townhouse-kilpailun asettamat tavoitteet. Haasteena suunnitelmassa oli saada intiimi, kytketty pientaloarkkitehtuuri liitettyä julkiseen kaupunkirakenteeseen lähes vailla siirtymätilaa.

Kilpailualueella on useita kortteleita, Jätkäsaarella 6 ja Kruunuvuorenrannassa 13. Korttelit muodostuvat suunnitelmassa esitetyistä taloista. Talotyyppejä on suunnitelmassa esitetty yhteensä 24. Taloa kohden on suunnitelmassa asuntoja 1-3.

Suunnitelmassa on lähdetty ajatuksesta, että jokainen talo, riippumatta asuntojen määrästä, erottuu omanaan korttelien talorivistöstä. Talot on suunniteltu siten, että ne voivat sijaita rakennusrivistöissä muullakin kuin suunnitelmassa esitetyllä tavalla.

Yksilöllisiä taloja on korostettu talojen erilaisella syvyyssuuntaisella sijoituksella katulinjaan nähden, värityksellä, räystäskorolla ja katon muodolla.

Talot on suunniteltu kivirunkoisiksi, rappaus- tai tiilipintaisiksi. Väritykseltään talot noudattaisivat kylmiä, murrettuja sävy. Valöörin vaihteluväli on mustasta valkoiseen.

Talojen pohjaratkaisuissa on pyritty luomaan nykyaikaisia, avoimia oleskelu-keittiötiloja. Tilojen sijoittelussa ja avautumisessa on otettu huomioon taloja reunustava julkinen tila, näkymät asunnon sisällä ja asunnosta ulos.

Osa taloista on suunniteltu siten, että kaikki asumiseen liittyvät toiminnot sijoittuvat 1. – 2. –kerrokseen ja 3. kerros voidaan ottaa käyttöön myöhemmin. Tämä ratkaisu perustuu ajatukseen rakentaa vai välttämätön ja näin mahdollistaa rahallinen minimisatsaus talon rakentamiseen.

Jokaisella asunnolla on 1. kerroksessa tai sisäänkäyntinsä vieressä pieni varasto ulkoiluvälineitä ja –tarvikkeita varten.

Rakennukset on ajateltu liitettävän alueelliseen maalämpöverkkoon, jonka lähteenä toimisi merestä lämpöä pumppaava maalämpöpumppulaitos. Lämpöpumppulaitokset on esitetty sijoitettavaksi Jätkäsaarella ja Kruunuvuoressa maanalaisten pysäköintilaitosten yhteyteen.

4.1 JÄTKÄSAARI

Suunniteltu kerrosala on 8 832 m²

Kuva 4. Asemapiirros 1/1500 Jätkäsaaren korttelista 20028

Jätkäsaaren alueelle on suunniteltu kuusi kortteliä, joista Saukonkarin puoleiset omatonttisille townhouse –talotyypeille, ja Saukonpaadenpuiston puoleiset asuntoyhtiömuotoisesti samalle tontille. Korttelit on sijoitettu kahteen riviin. Suunnittelualueetta halkoo pihakatu. Pihakatu taittuu keskiosastaan hieman, jotta ajoluiskalle kellariin jää tilaa korttelin koillisnurkkaan. Samalla pihakadusta tulee näkymältään mielenkiintoinen. Istutukset ja pienet sisäänkäynti- ja pihat tekevät pihakadusta intiimin kulkureitin alueen läpi. Istutuksilla on tarkoitus välttää kahden korkean rakennusrivin väliin syntyvää tuulista mikroilmastoa. Myöhäisen iltapäivän aurinko osuu kesäisin sisäänkäyntiterasseille. Tämä mahdollistaa rakennusten ulkotilojen käytön molemmin puolin 1. kerrosta, eikä pihakadun puoli jää autioksi.

Kuva 5. Näkymä Jätkäsaaren pihakadulta

Suunnittelualueen keskellä olevien kahden korttelin pihakadun puolet ovat esteettömiä pääsisäänkäynnin kadun ja sisäpuolen lattian korkeuksien suhteen.

Saukonpaadenpuiston kortteleissa on osoitettu tilat 1. kerroksessa kellarista tulevilla hissi-/porrashuoneille sekä jätteiden imukeräyspisteelle.

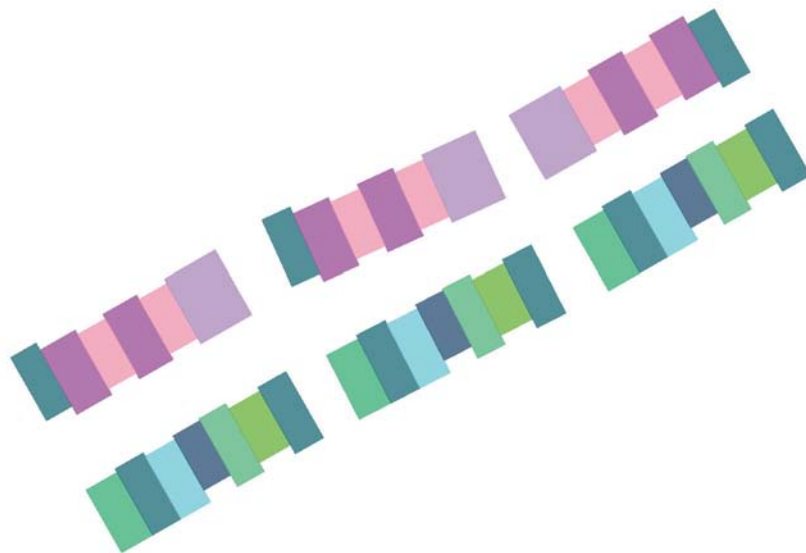
Saukonpaapenpuiston rakennusten alla sijaitsee koko townhouse – korttelia palveleva pysäköintihalli. Hallin yhteyteen on osoitettu myös paikat maalämpöpumppulaitokselle ja väestönsuojalle. Hissi-/porrashuoneiden vieressä on varastotilaa, jota voi käyttää esim. polkupyöräsäilytykseen.

Saukonkarin ja Saukonpaadenpuiston molempien rakennus rivien oleskeluterassit on nostettu viereistä kevyenliikenteen kulkureittiä 1,3 m korkeammalle. Terassin lattian korkeus ja sen edessä olevan pienen istutusaltaan tai kaiteen suoja huomioiden, taataan oleskeluterassien ja 1. kerroksen tilojen yksityisyys.

Kuva 6. Näkymä Saukonkarilta

Talotyyppien sijoittelu suunnitelmasta poikkeavalla tavalla on mahdollinen. Ajatuksena sijoitukselle on, että kaksi samaan suuntaan laskevalla katolla olevaa taloa, ei olisi vierekkäin. Talojen väritys ei ole riippuvainen talotyypistä vaan se voi vaihdella myös suunnitelmasta poiketen. Kaikki alueen talot on suunniteltu kuin omalle tontilleen rakennettavaksi, omilla ulkoseinillään.

Kuva 5. Talotyyppijakauma 1/1500

Taulukko 1. Asuntojakauma Jätkäsaarella talotyypeittäin

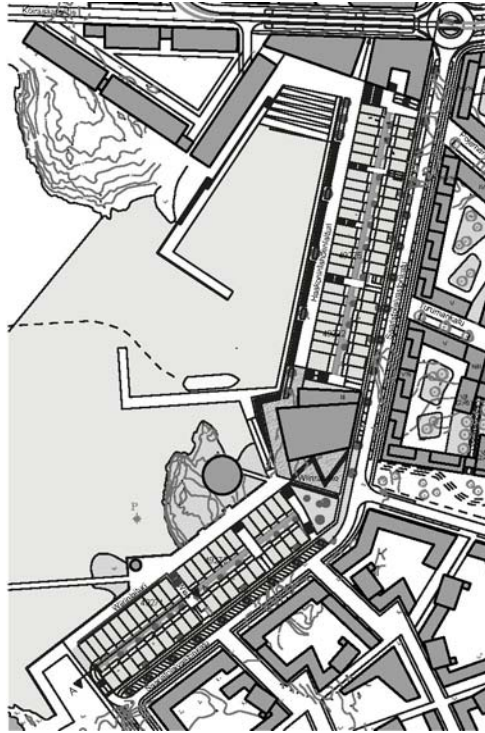
JÄTKÄSAARI			
Talotyyppi	huoneistokuvaus	huoneistoala	kpl
1	5H + K + S	170,5	3
2	4H + K + S	170,5	9
3	6H + K + S	171,0	3
4	4H + K + S	131,0	3
5	5H + K + S	144,0	3
6	6H + K + S	173,0	3
7	1H + TUPAK. + S	62,5	6
	5H + K + S	141,5	
8	ALKOVI+TUPAK + S	44,0	6
	4H + K + S	106,5	
9	2H + K + S	88,5	3
	4H + K + S	136,5	
	2H + K + S	76,5	

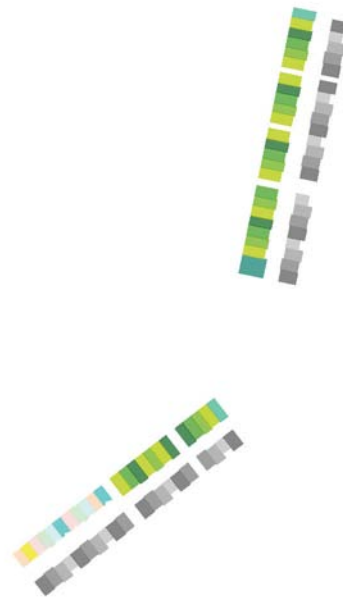
Kuva 6. Sisänäkymä 1. Kerroksen ruokailutilasta.

4.2 KRUUNUVUORENRANTA

Suunniteltu kerrosala 20 132 m²

Kuva 7. Asemapiirros 1/5000

Kuva 8. Talotyypijakauma 1/5000

Kruunuvuorenrannassa rakennukset on sijoitettu kahteen riviin, yhteensä 13 kortteliin. Saaristolaivastonkadun varren talot ovat umpinaisia ja kadulle ja aukeavat sisäpihalle. Saaristolaivastonkadun varren talot ovat rakenteeltaan rivitalomaisia ja vierekkäiset asunnot jakavat huoneistojen välisen seinän. Wiirinlaiturin ja Haakoninlahdenlaiturin talot on suunniteltu omatonttisiksi, omilla ulkoseinillään.

Korttelien 49271 ja 49272 alla sijaitsee yksi pysäköintihalli ja korttelien 49292 ja 49275 alla toinen. Jälkimmäisessä pysäköintihallissa hallin yhteyteen on osoitettu myös paikat maalämpöpumppulaitokselle ja väestönsuojalle.

Kuva 9. Asemapiirros 1/1500 kortteli 49271

Kuva 10. Asemapiirros 1/1500 kortteli 49292

Kuva 11. Näkymä Saaristolaivastonkadulta

Saaristolaivastonkadun varren talot ovat yksinkertaisia, suljettuja Saaristolaivastonkadulle. Ajatuksena ulko- ja sisäarkkitehtuurissa on oleskelu- ja makuuhuoneiden pääasiallinen sijoitus rauhalliselle sisäpihan puolelle. Saaristolaivastonkadun puolen pääsisäänkäynnit ja ulkoportaat sijoittuvat kuorifasadin taakse. Kuoreen on tehty muutamia isoja aukkoja luonnonvalon saamiseksi sisäänkäynteihin ja ulkoportaisiin. Kuorifasadi, yhdessä tilajaon kanssa mahdollistaa yksinkertaisen kokonaisilmeen Saaristolaivastonkadun varteen.

Kruunuvuorenrannan kaikkien talotyyppien huomattavin yhteinen tyylipiirre on harjakatto. Myös Kruunuvuorenrannassa talotyyppien sijoittelu suunnitelmasta poikkeavalla tavalla on mahdollinen. Toivottavaa on, että vierekkäiset rakennukset poikkeaisivat syvyysuunnassa ja väritykseltään toisistaan.

Talojen väritys ei ole riippuvainen talotyypistä vaan se voi vaihdella myös suunnitelmasta poiketen.

Saaristolaivastonkadun talojen asunnoissa on 1-2 asuntoa taloa kohti. Talon 11 alimman kerroksen asunto liittyy 2. Kerroksessa ylempään, suurempaan asuntoon.

Wiirinlaiturin ja Haakoninlahdenlaiturin talot noudattavat perusperiaatteeltaan samaa ideaa kuin Saukonkarin talot. Liikehuoneistollisia taloja lukuun ottamatta, Wiirinlaiturin ja Haakoninlahdenlaiturin taloissa on yksi asunto taloa kohden.

Haakoninlahdenlaiturin yhden asunnon taloissa on varioitu asuntojen pääoleskelutilojen sijoitusta. Talossa 21 keittiö-ruokailutila sijaitsee sisääntulokerroksessa. Talossa 22 ja 24 olohuone-keittiö-ruokailutila sijaitsevat kaikki samassa sisääntulokerroksessa. Talossa 22 on kaksi olohuonetta joista toinen sijaitsee kellarikerroksessa/ Haakoninlahdenlaiturin tasossa.

Kruunuvuorenrannassa, poikkeuksena Jätkäsaareen, ovat liike-, työ- tai toimistotilaa sisältävät asunnot. Talon 24 asunto on suunniteltu siten, että sisäyhteys alakerran työ-/liiketilaan on mahdollista tehdä rakentamalla portaat niille ehdotettuun paikkaan.

Taulukko 2. Asuntojakauma Kruunuvuorenrannassa talotyypeittäin

KRUUNUVUORENRANTA

Talotyyppi	huoneistokuvaus	huoneistoala	
10	5H + K + S	174,5	13
11	2H + K + S	71	10
	4H + K + S	128	
12	1H + ALKOVI + K + S	52,5	9
	3H + K + S	101	
13	4H + K + S	131	9
14	5H + K + S	173	2
15	4H + K + S	168	1
16	6H + K + S	180,5	2
17	5H + K + S	156	2
18	6H + K + S	171,5	2
19	5H + K + S	204,5	3
20	LIKEHUONEISTO	198	1
	3H + K + S	124	
21	5H + K + S	188,5	12
22	7H+K+S	167,5	7
23	6H + K + S	195,5	7
24	5H + K + S	172	7
	TYÖTILA	58,5	
25	KUTEN 24,MUTTA	172	2
	LIKEHUONEISTOLLA	58,5	

Kuva 12. Näkymä Haakoninlahdenlaiturille

5 YHTEENVETO

Jätkäsaaren ja Kruunuvuoren townhouse-kilpailun suunnitelmassa suunniteltiin yhteensä 24 erilaista taloa, sisältäen 30 asuntoa ja 2 liike-/työtilaa. Osa taloista on hyvinkin lähellä toisiaan arkkitehtuuriltaan, mutta vaati oman versionsa joko asuntojakauman takia tai alueen identiteetin takia. Ottaen huomioon koko kilpailualueelle sijoitettujen talojen määrän, 128 kpl, oli riittävän talotyyppiversioiden määrän tärkeää, jotta kokonaisilme olisi vaihteleva ja selkeästi rivitalomaisesta poikkeava.

Jätkäsaaren alueesta rakentui kokonaisuudessaan julkisempi kuin Kruunuvuorenrannan alueesta. Kruunuvuorenrannan aluetta halkovan sisäpihan luonne on yksityisempi kuin Jätkäsaaren pihakadun. Jätkäsaaren pihakatu on johdatteleva reitti niemen kärjessä sijaitsevalle puistolle ja vaikka se jää yleiseltä käytöltään vähäisemmäksi kuin Saukonkarin rantaraitti, on pihakatu myös alueella asumattomille käveltäväksi/pyöräiltäväksi tehty.

Suunnitelmaa tehdessä ei voinut välttyä kysymyksiltä. Kuinka townhouse -tyyppinen urbaani pientaloasuminen sopii suomalaiseen asumisperinteeseen? Lähtökohtaisesti se mahdollistaisi ihanteen oma talo, keskellä kaupunkia. Kuinka lähelle keski-eurooppalaista townhouse -talotyyppiä voi Suomi-versiota kehittää dimensioidensa puolesta? Onko townhouse -tyyppi kuitenkin lähempänä keskieuropalaista hansaperinnettä kuin kotoisia ratkaisuja? Millainen olisi perisuomalainen townhouse?

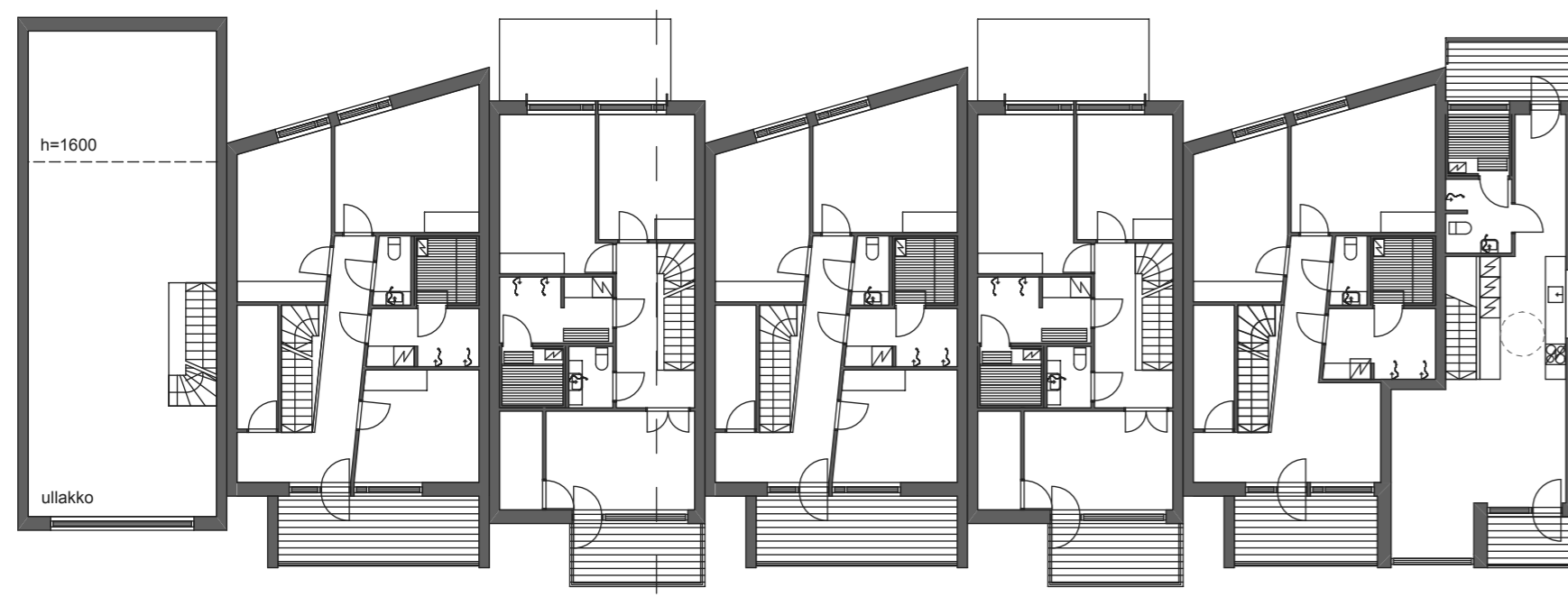
Townhouse -talotyyppiä kehiteltäessä pyritään maksimoimaan maankäytön tehokkuus pientalolle. Varsinkin yksiasuntoisissa taloissa on syytä miettiä myös, mikä on rakennuskustannusten kannalta järkevä koko talolle siten että rakennuksen koko, rakennuspaikka ja potentiaaliset asukkaat/rakentajat kohtaavat.

Townhouse -talotyyppikehittely saattaa vaikuttaa hyvinkin virkistävästi nykyiseen asuntoarkkitehtuuriin, tilajärjestyksen ja tilan käytön kannalta. Kompromisseilla nykyisiin pohjapinta-alojen väljyyystottumuksiin voidaan saavuttaa moniulotteista tila-arkkitehtuuria ja ulottaa "oma talo kaupungissa" konsepti laajan kansanosan saavutettavaksi.

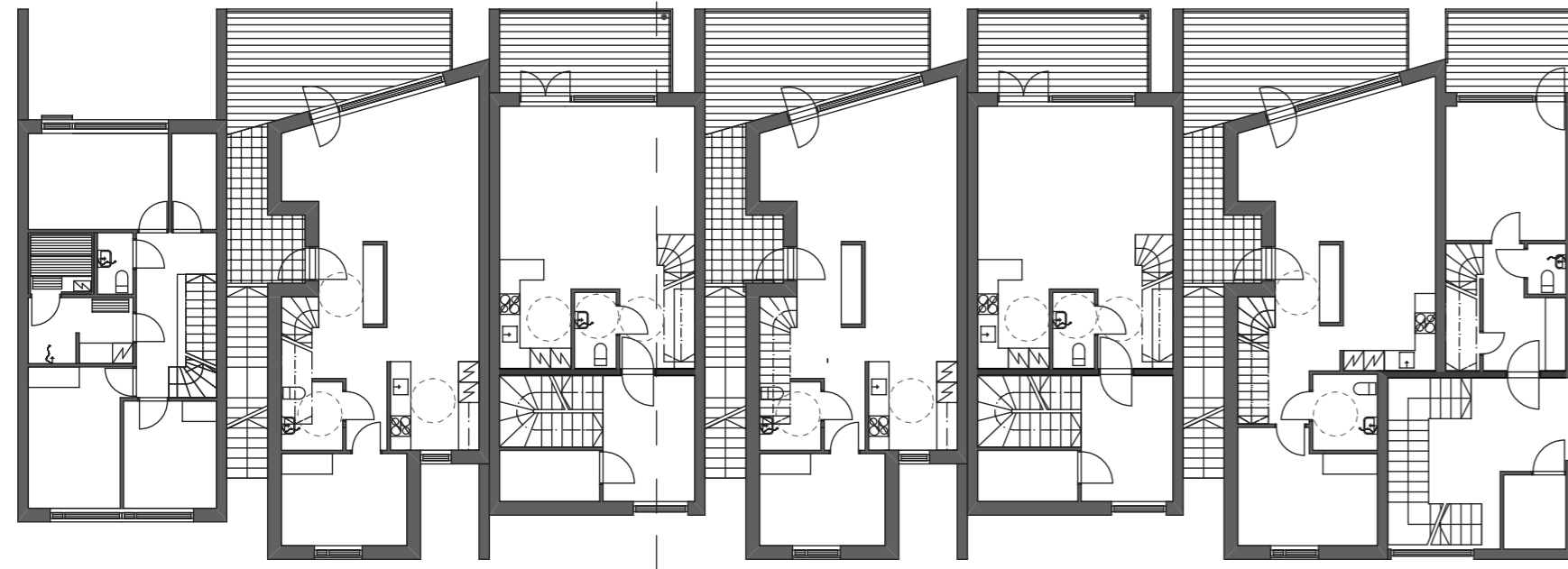
LÄHTEET

1. Helsinki townhouse -kilpailu – Jätkäsaaren ja Kruunuvuorenrannan kaupunkipientalotyypit 1.2.–30.4.2010
Tekijät Pia Sjöroos, Riitta Jalonen
Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja
ISBN 978-952-223-620-3

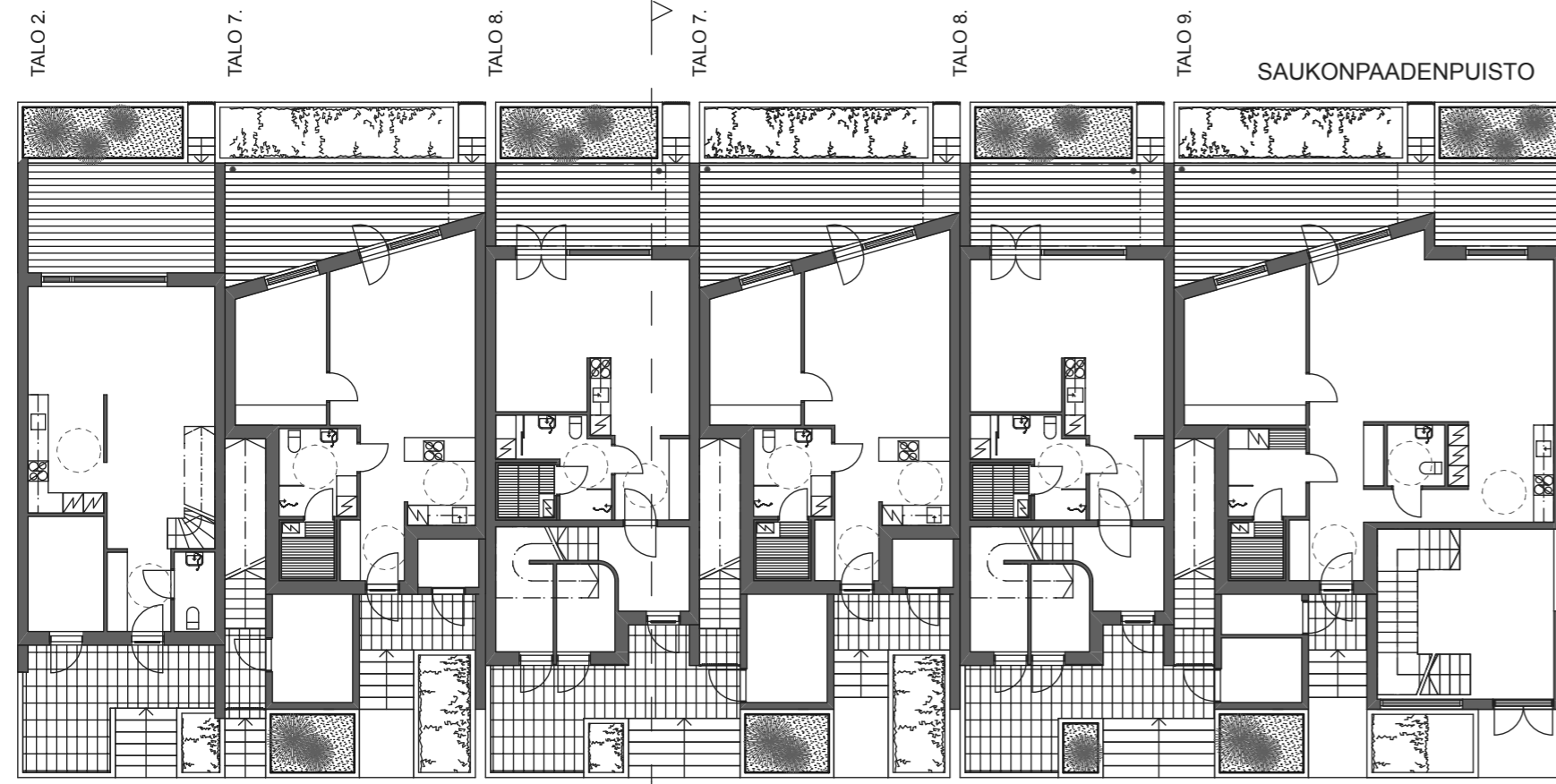
JÄTKÄSAAREN SAUKONPAADENPUISTON PUOLEN KORTTELIT
 TALOTYYPIT 2, 7-9
 Pohjapiirustukset ja julkisivut 1/200

3. kerros

2. kerros

1. kerros

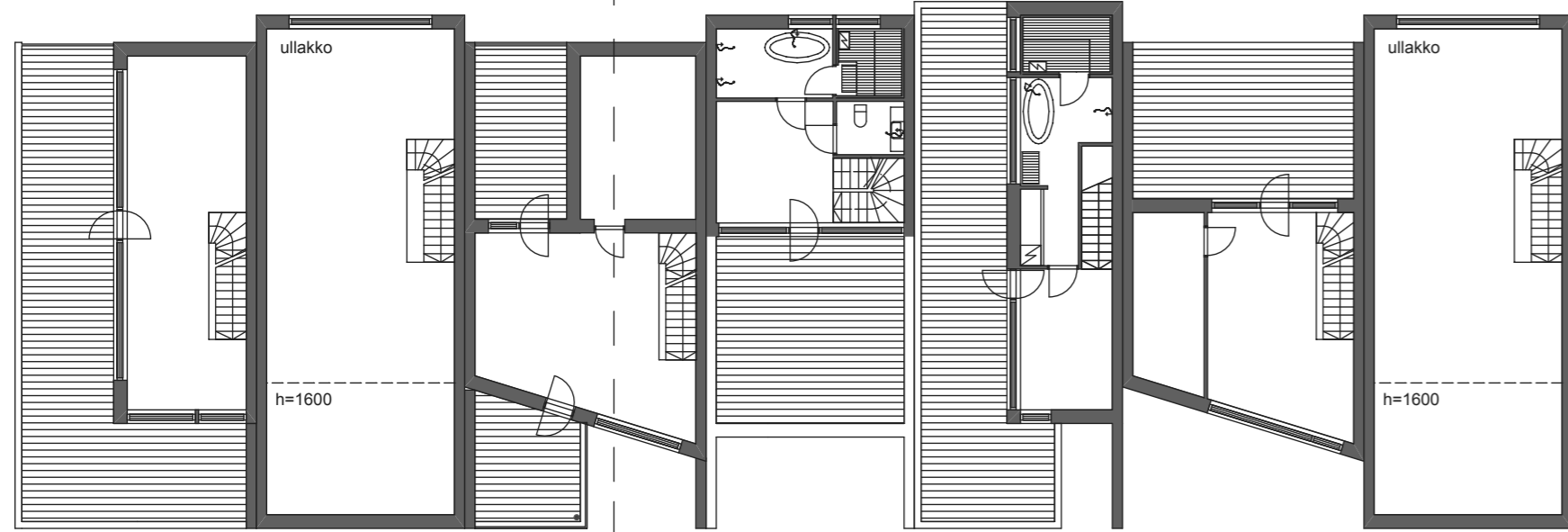

Julkisivu Saukonpaadenpuistoon

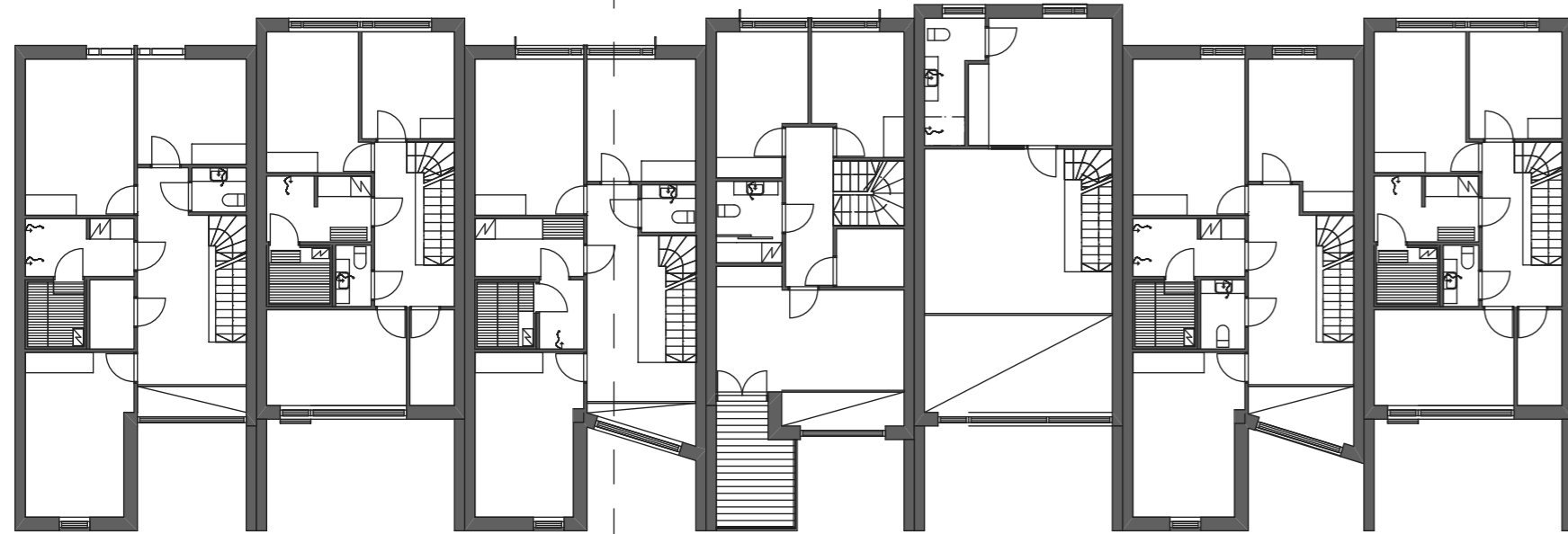

Julkisivu pihakadulle, Saukonpaadenpuiston kortteit

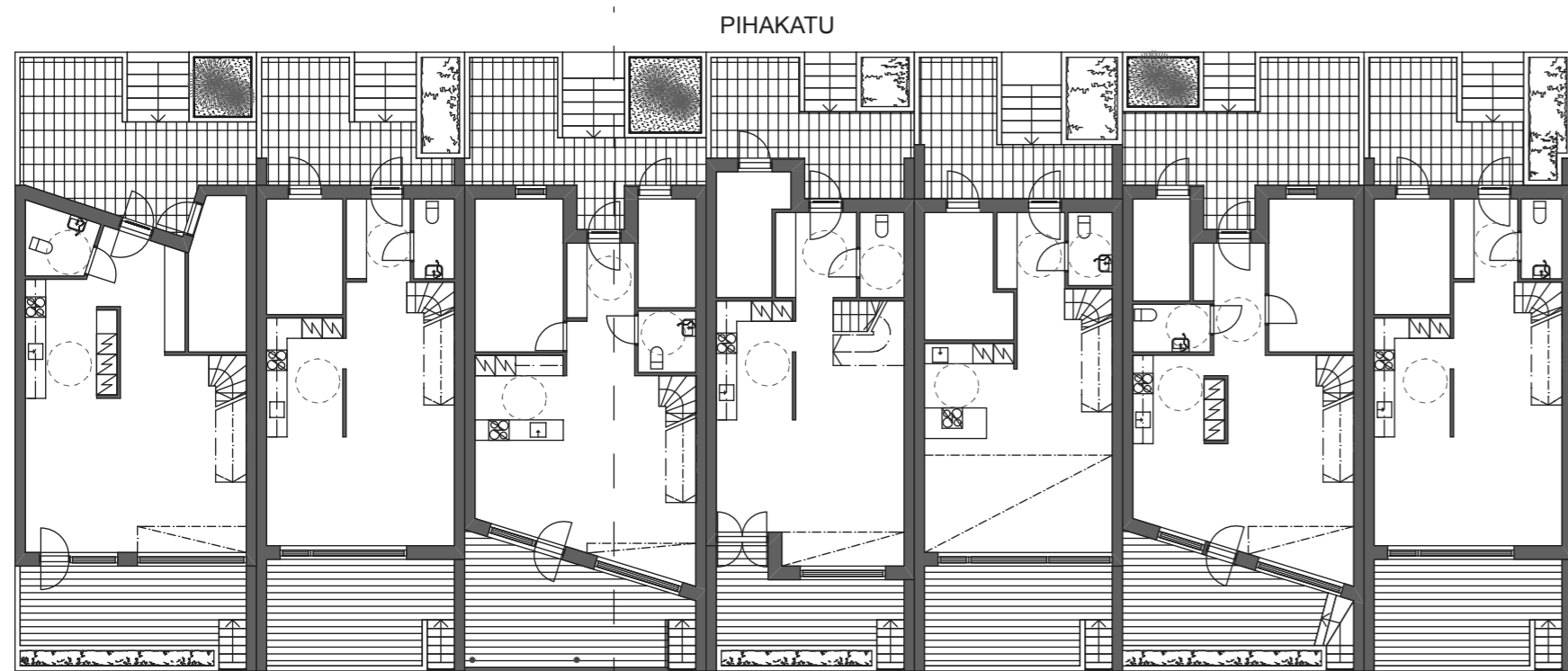
JÄTKÄSAAREN SAUKONKARIN PUOLEN KORTTELIT
 TALOTYYPIT 1-6
 Pohjapiirustukset ja julkisivut 1/200

3. kerros

2. kerros

1. kerros

TALO 1. TALO 2. SAUKONKARI TALO 3. TALO 4. TALO 5. TALO 6. TALO 2.
 A V

Julkisivu pihakadulle, Saukonkarin korttelit

Julkisivu Saukonkarille

KRUUNUVUORENRANNAN SAARISTOLAIVASTONKADUN TALOT
 TALOTYYPIT 10-13
 Pohjapiirustukset ja julkisivut 1/200

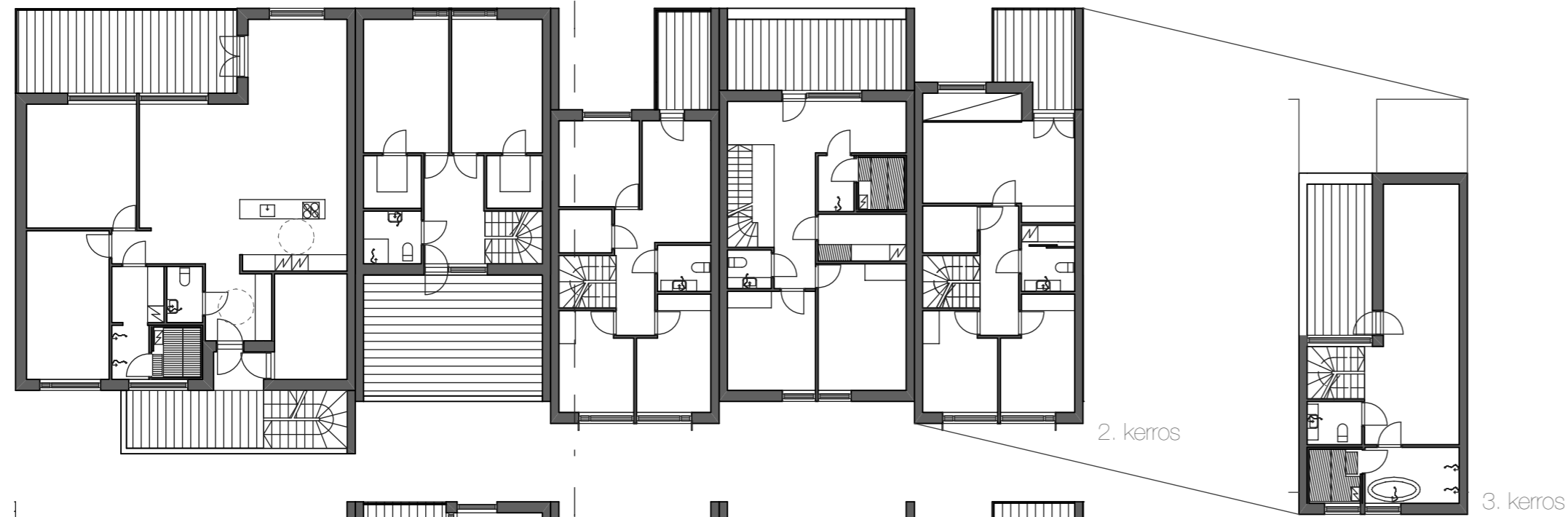

Julkisivu sisäpihalle

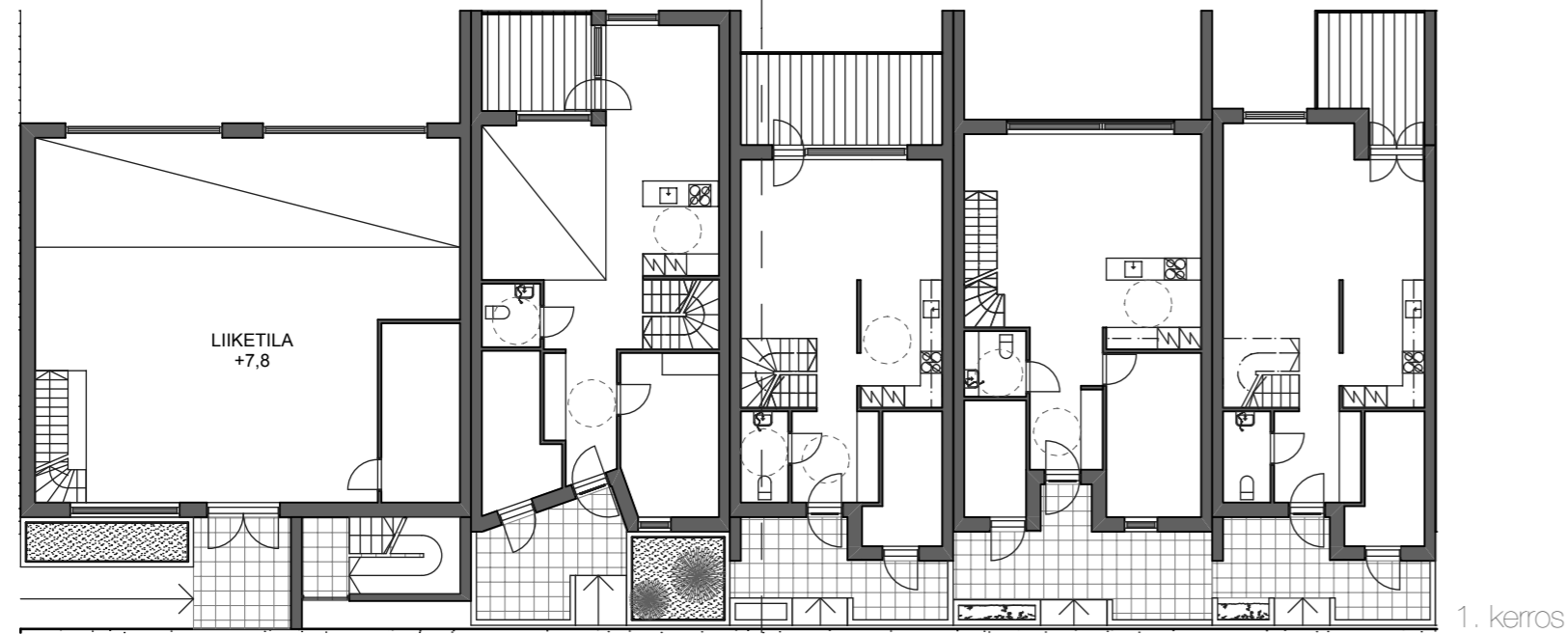
Julkisivu Saaristolaivastonkadulle

KRUUNUVUORENRANNAN HAAKONINLAHDENLAITURIN
 JA WIIRINLAITURIN TALOT, TALOTYYPIT 20-24
 Pohjapiirustukset ja julkisivut 1/200

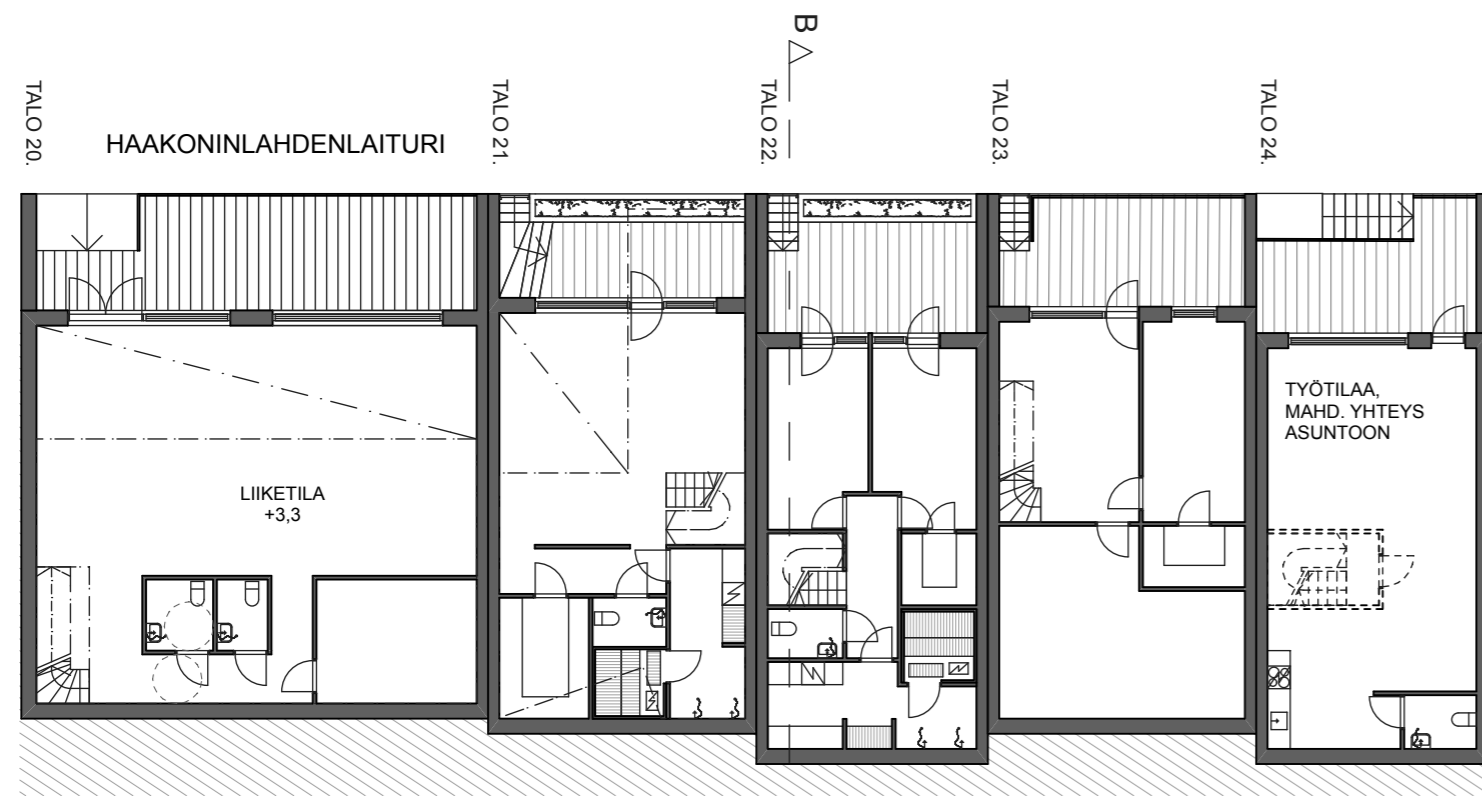

2. kerros

3. kerros

1. kerros

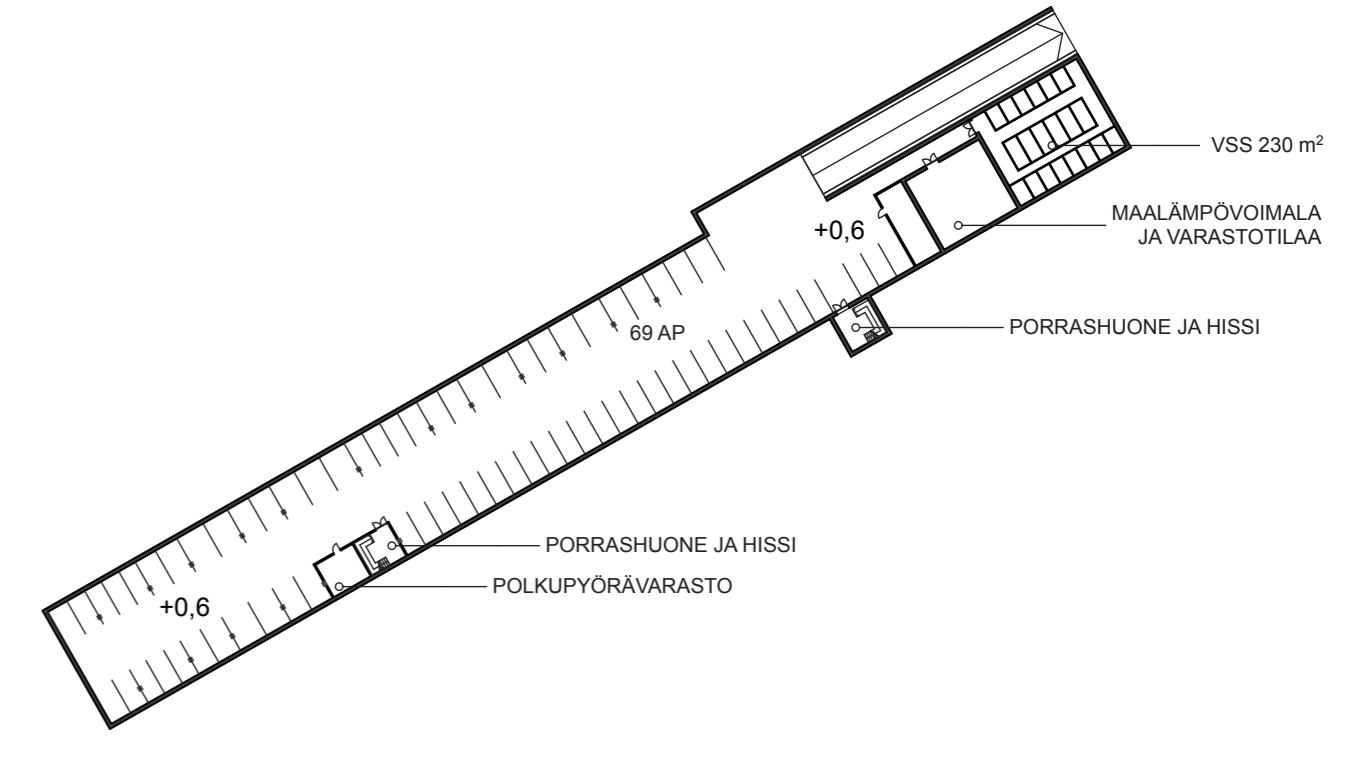
Kellarikerros/Haakoninlahdenlaituri

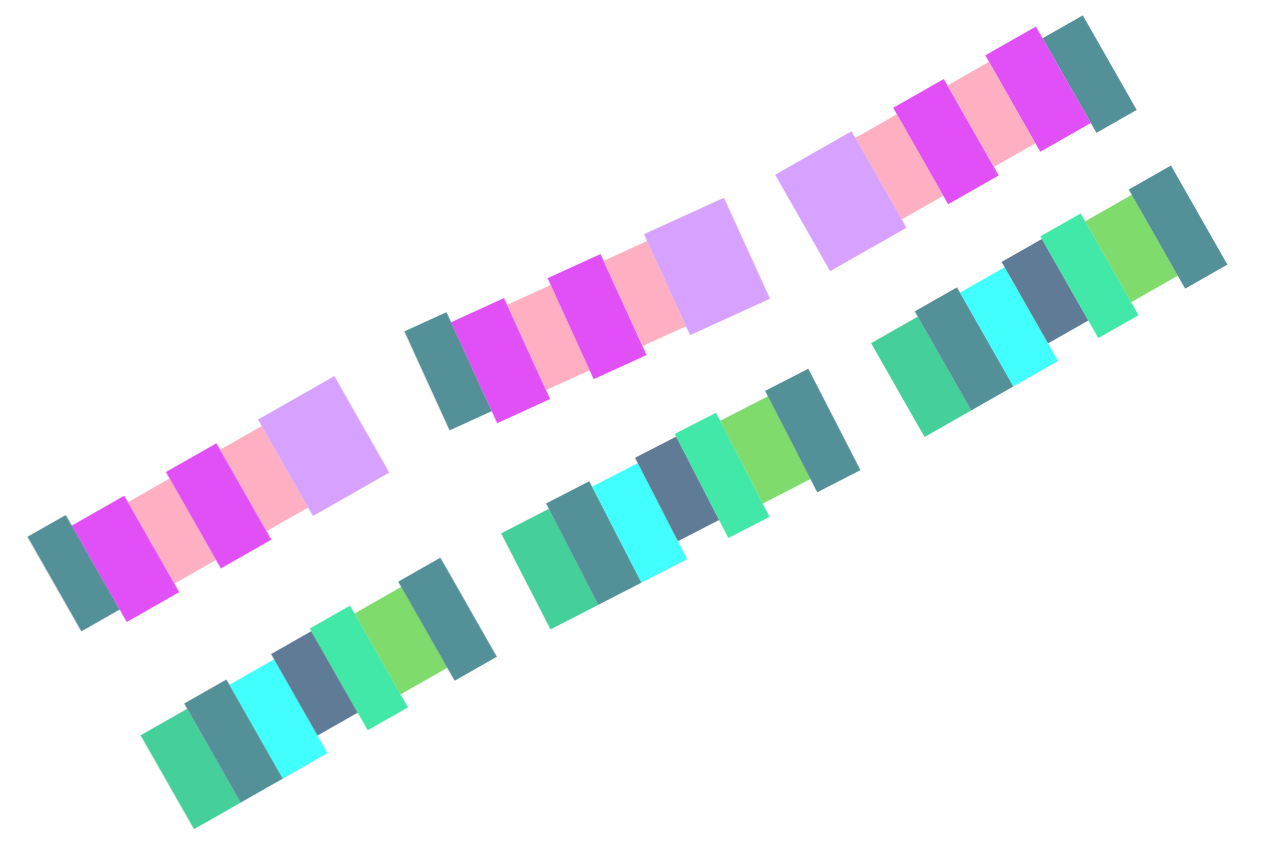
Julkisivu sisäpihalle

Julkisivu Saaristolaivastonkadulle

Pysäköintikaavio, kellarikerros 1/1000

Asemapiirros 1/500 Talotyypijakauma 1/1000

1/6 JÄTKÄSAARI, KORTTELI 20028

Diplomityö: Helsinki Townhouse — kilpailu, kytkettyjä omakotitaloja Jätkäsaareen ja Kruunuvuorenrantaan
 Tekijä: Maja Toiminen
 Ohjaaja: professori Markku Hedman
 Tampereen Teknillinen Yliopisto, Arkkitehtuurin laitos

Aluejulkisivu Saukonkarin 1/500

Aluejulkisivu Saukonpaadenpuisto 1/500

Alueleikkaus 1/500

Näkymä Saukonkarilta

Jätkäsaari
 Suunniteltu kerrosala on 8 832 m²

Rakennukset on sijoitettu kahteen riviin, yhteensä kuuteen kortteliin. Suunnittelualueelta halkoo pihakatu. Pihakatu taittuu keskiosastaan hieman, jotta ajoluiskalle kellarin jää tilaa korttelin koillisnurkkaan. Samalla pihakadusta tulee näymältään mielenkiintoinen. Istutukset ja pienet sisäänkäyntiportaat tekevät pihakadusta intiimin kulkureitin alueen läpi. Myöhäisen iltapäivän aurinko osuu sisäänkäyntiterasseille.

Suunnittelualueen keskellä olevien kahden korttelin pihakadun puoleinen pääsisäänkäynti on esteetön kadun ja sisäpuolen lattian korkeuksien suhteen.

Jokaisella asunnolla on 1. kerroksessa tai sisäänkäyntinsä vieressä pieni varasto ulkoiluvälineitä ja —tarvikkeita varten.

Saukonkarin ja Saukonpaadenpuiston molempien rakennus rivien oleskeluterassit on nostettu viereistä kevyenliikenteen kulkureittiä 1,3 m korkeammalle. Terassin lattian korkeus ja sen edessä olevan pienen istutusaltan tai kaiteen suojia huomioiden, taataan oleskeluterassien ja 1. kerroksen tilojen yksityisyys.

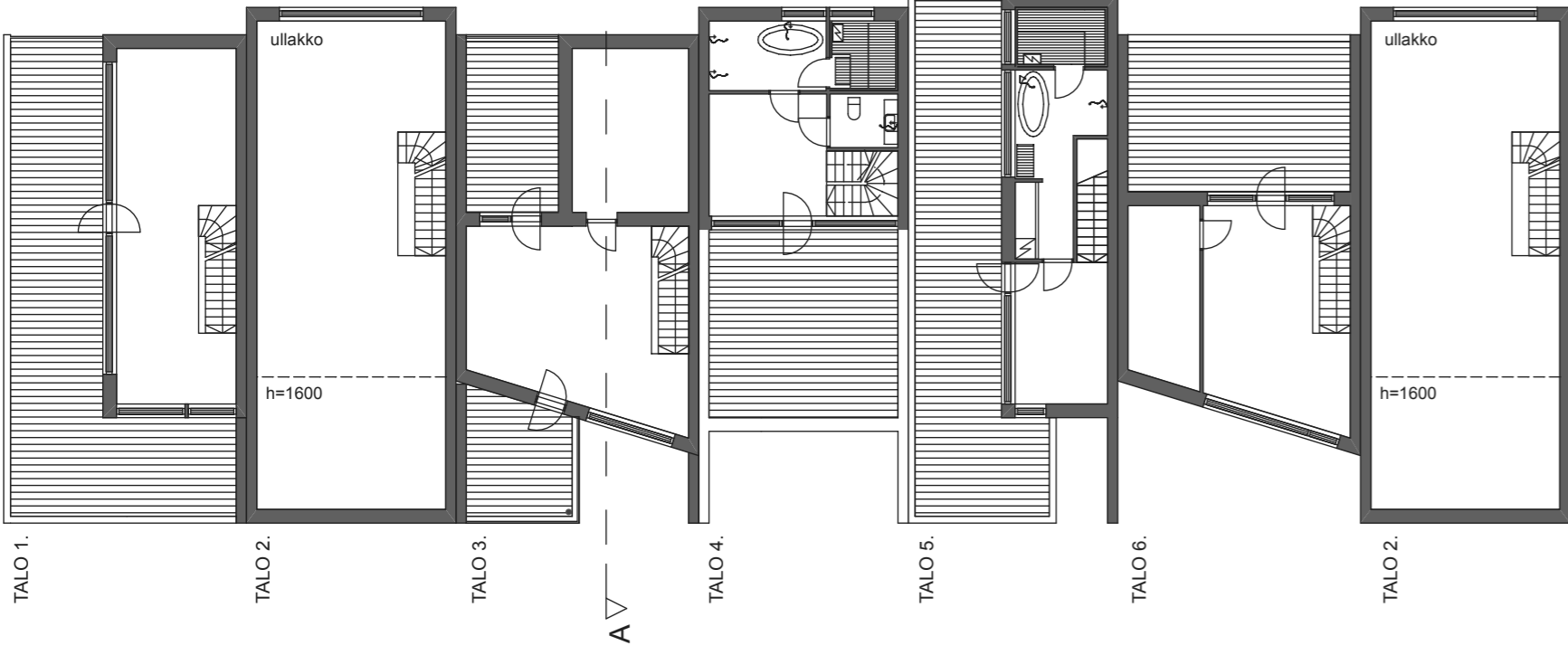
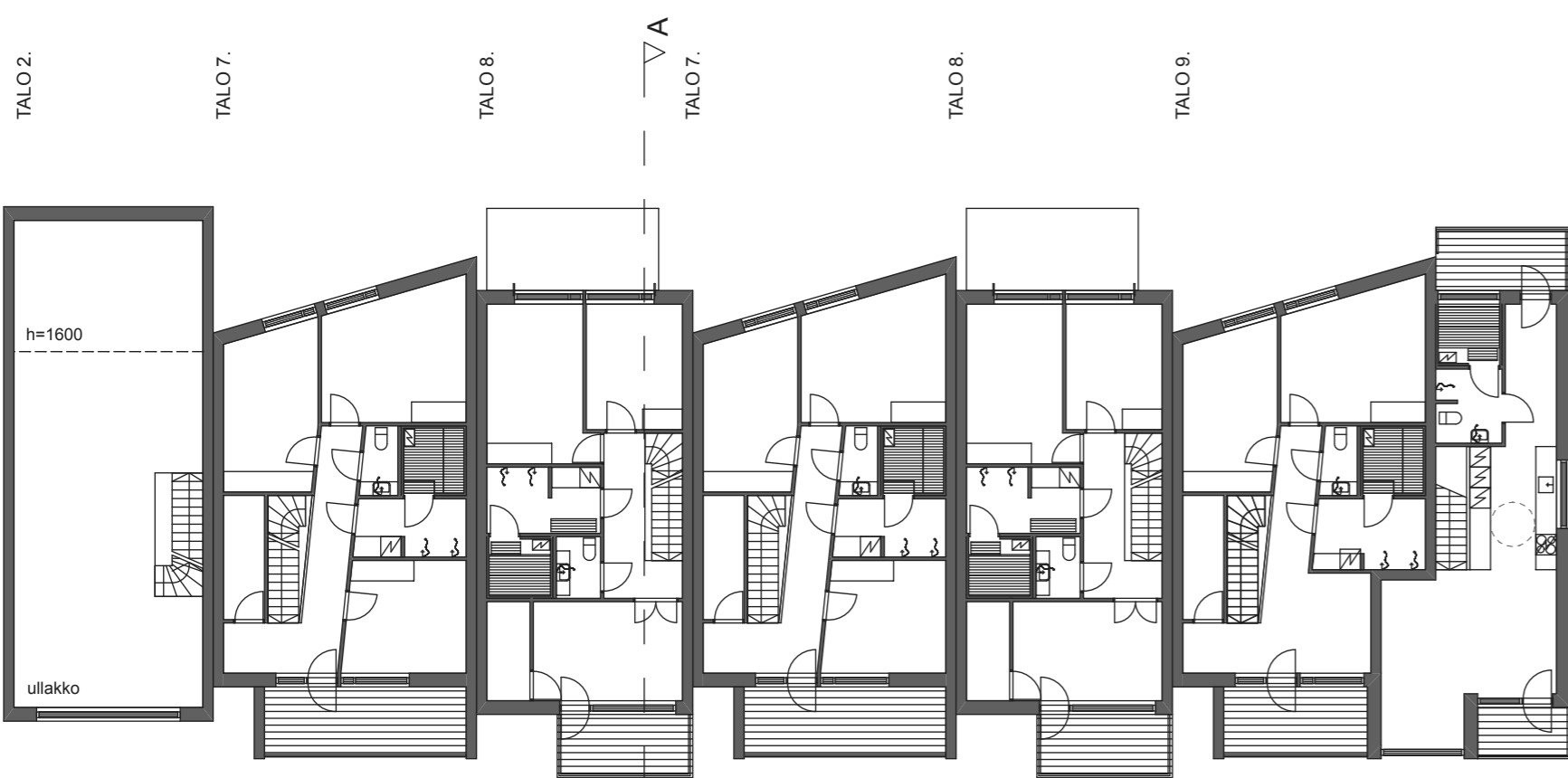
Talotyypin sijoittelu suunnitelmasta poikkeavalla tavalla on mahdollinen. Ajatuksena sijoitukselle on, että kaksi samaan suuntaan laskevalla katolla olevaa taloa, ei olisi vierekkäin. Kaikki alueen talot on suunniteltu kuin omalle tontilleen rakennettavaksi, omilla ulkoseinillään.

2/6 JÄTKÄSAARI, KORTTELI 20028

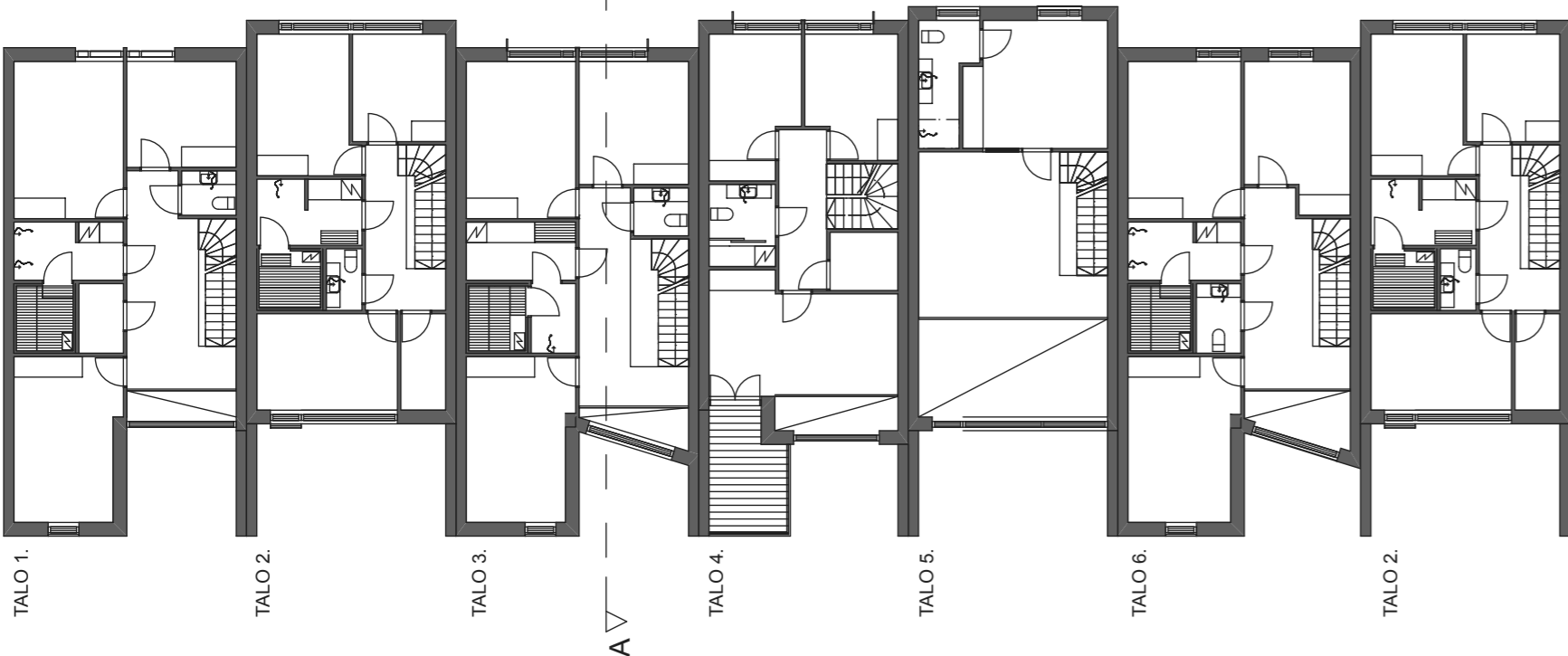
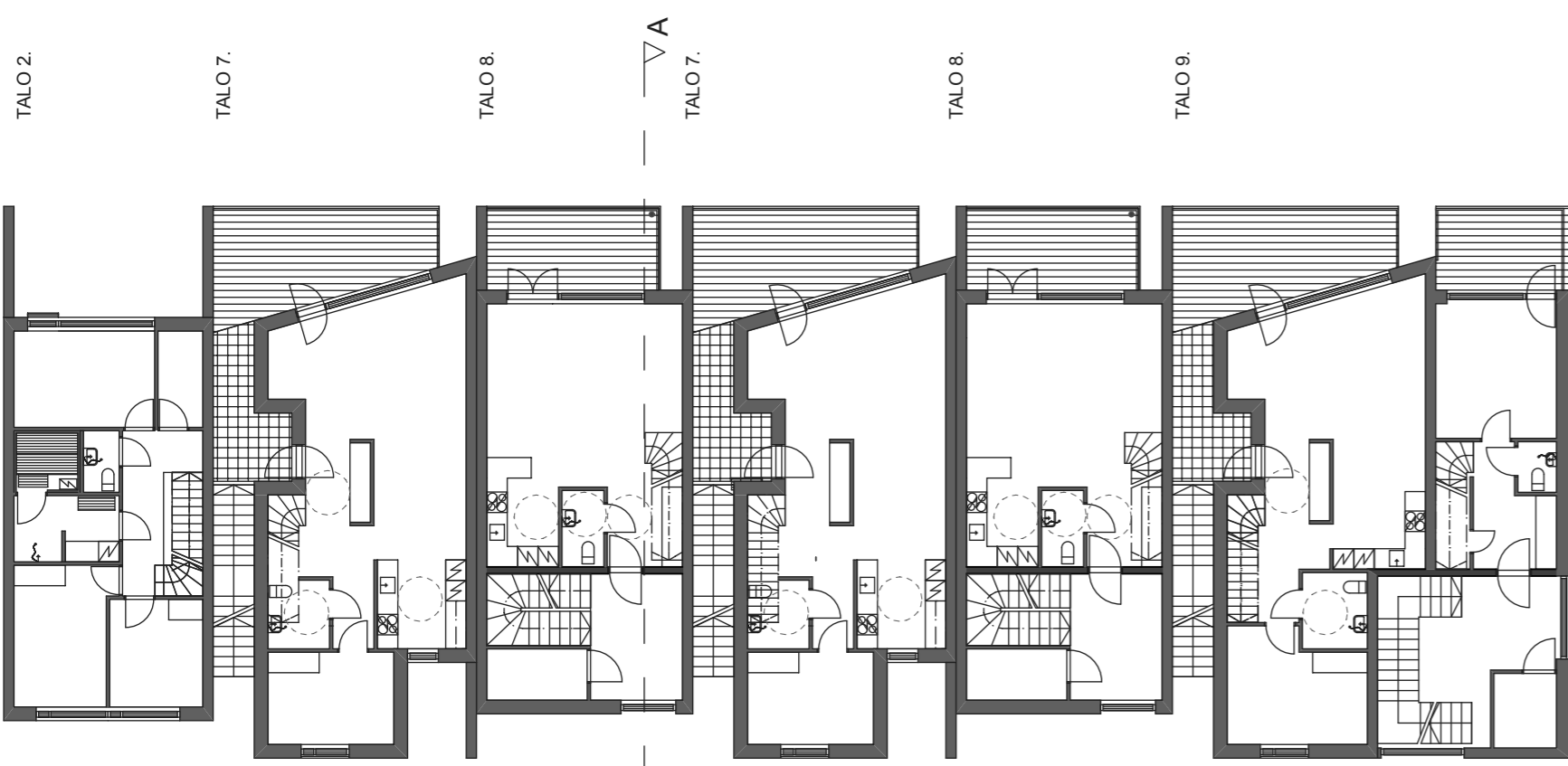
Diplomityö: Helsinki Townhouse —kilpailu, kytkettyjä omakotitaloja Jätkäsaareen ja Kruunuvuorenrantaan

Tekijä: Maja Toiminen

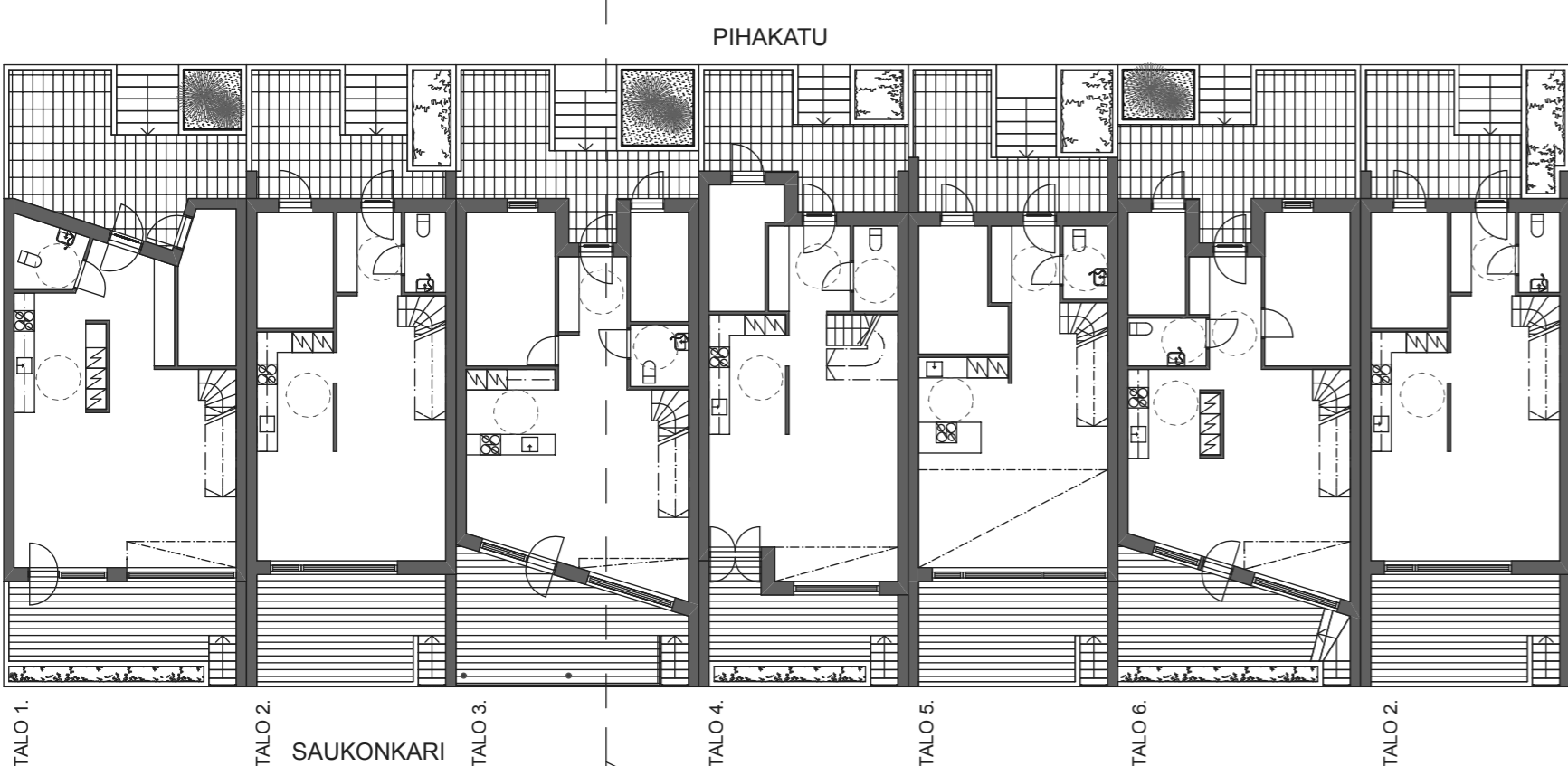
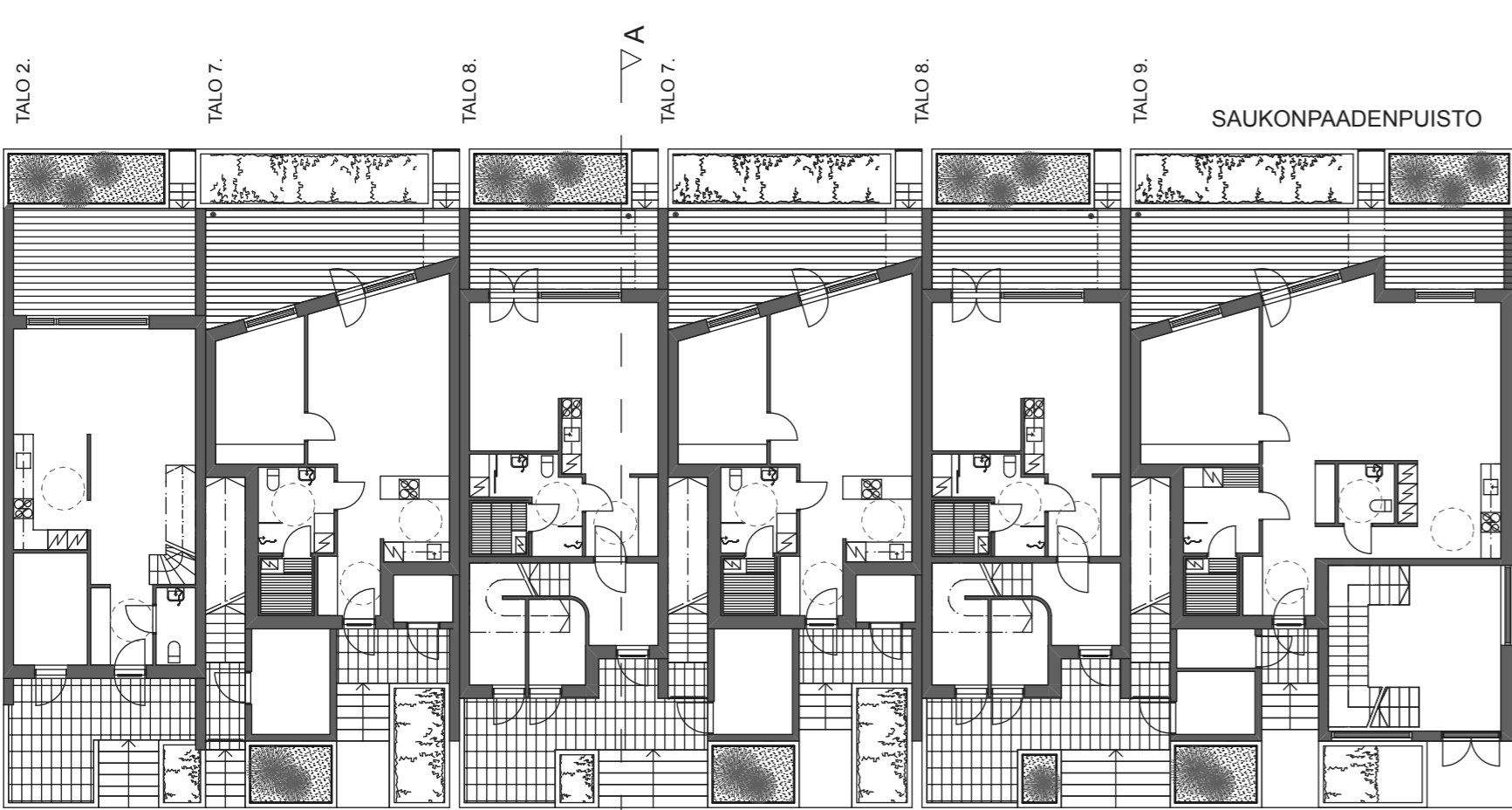
Ohjaaja: professori Markku Hedman
Tampereen Teknillinen Yliopisto, Arkkitehtuurin laitos

3. kerros

2. kerros

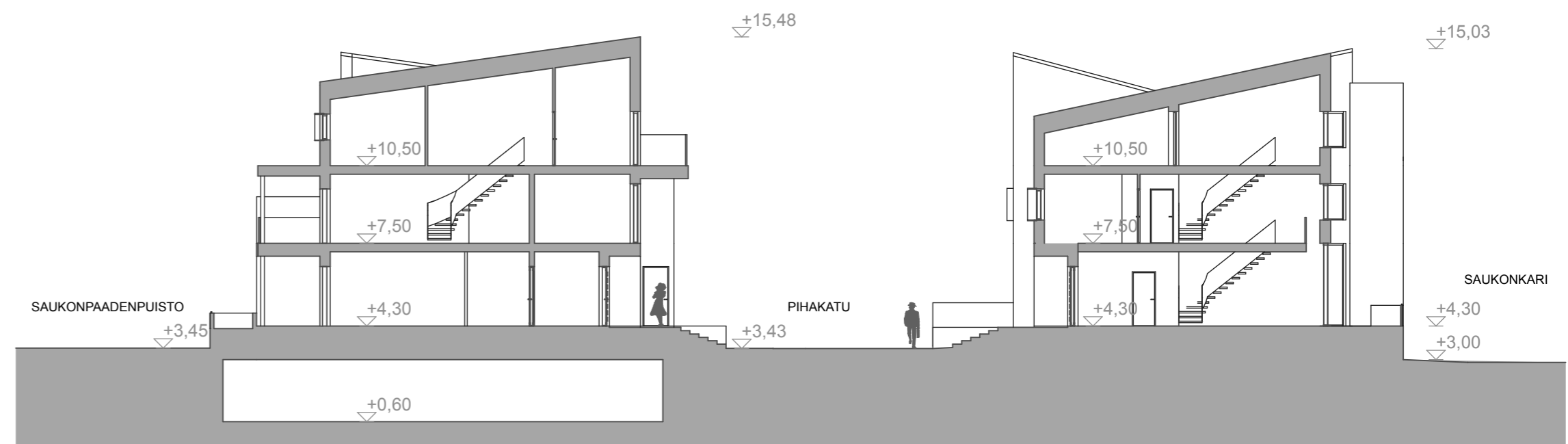
1. kerros

Talotyypit 1/200

JÄTKÄSAARI

Talotyyppi	huoneistokuvaus	huoneistoala	kpl
1	5H + K + S	170,5	3
2	4H + K + S	170,5	3
3	6H + K + S	171,0	3
4	4H + K + S	131,0	3
5	5H + K + S	144,0	3
6	6H + K + S	173,0	3
7	1H + TUFAK + S	62,5	6
8	5H + K + S	141,5	6
8	ALKOVIH + TUFAK + S	44,0	6
9	4H + K + S	106,5	6
	2H + K + S	88,5	
	4H + K + S	136,5	3
	2H + K + S	76,5	

Leikkaus A-A 1/200

Julkisivu Saukonpaadenpuistoon

Julkisivu pihakadulle, Saukonpaadenpuiston kortteli

Julkisivu pihakadulle, Saukonkarin kortteli

Julkisivu Saukonkarille

Asemapiirros 1/2000

3/6: KRUUNUVUORENRANTA

Diplomityö: Helsinki Townhouse —kõpala, kytkettyjä omakotitaloja Järkäsaareen ja Kruunuvuorenrantaan
 Tekijä: Maja Tolmunen
 Ohjaaja: professori Markku Hedman
 Tampereen Teknillinen Yliopisto, Arkkitehtuurin laitos

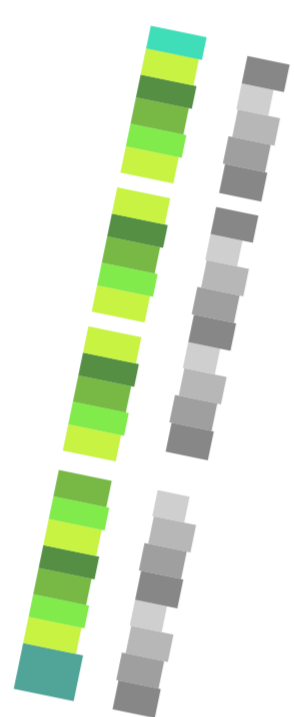
Aluejulkisivu Haakoninlahdenlaituri 1/500

Aluejulkisivu Saaristolaivastonkatu 1/500, korttelit 49271 ja 49272

Alueleikkau A-A, 1/500

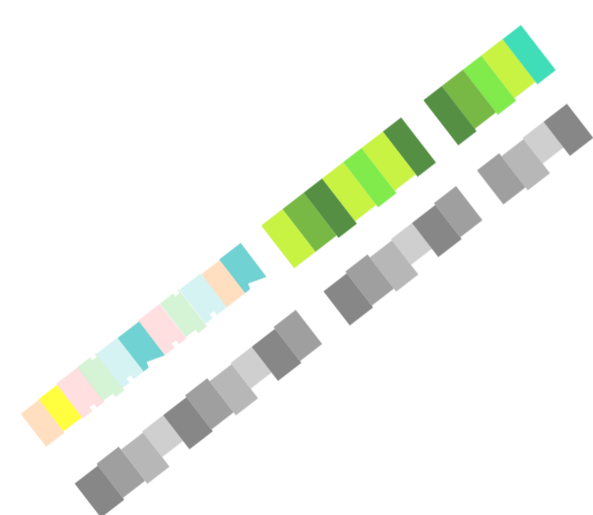

Kruunuvuorenranta
 Suunniteltu kerrosala 20 132 m²

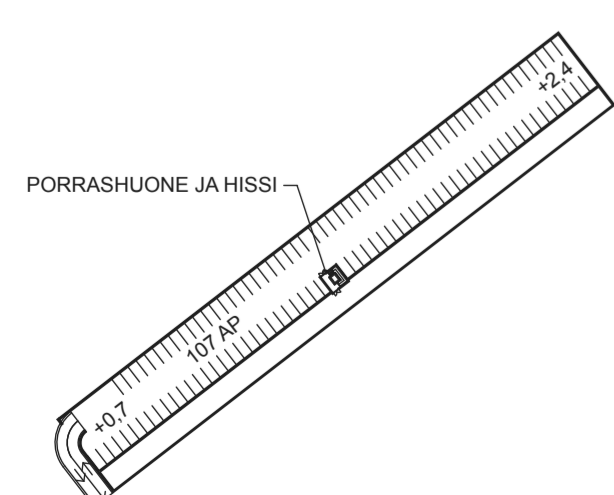
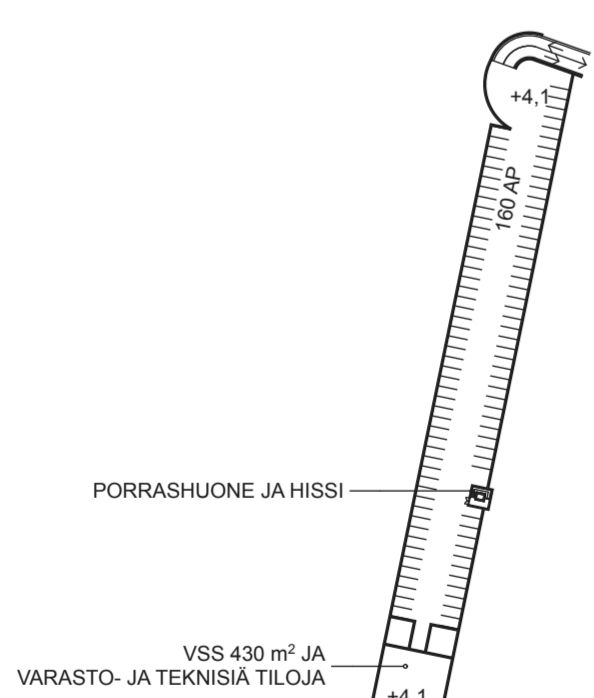
Rakennukset on sijoitettu kahteen riviin, yhteensä 13 kortteliin. Saaristolaivastonkadun varren talot ovat umpinaisia ja kadulle ja aukeavat sisäpihalle. Saaristolaivastonkadun varren talot ovat rakenteeltaan rivitalomaisia ja vierekkäiset asunnot jakavat huoneistojen välisen seinän.

Kruunuvuorenrannan talotyyppien huomattavin yhteinen tyyliipiire on harjakatto.

KRUUNUVUORENRANTA			
Talotyyppi	huoneistokausus	huoneistoala	
10	5H + K + S	174,5	13
11	2H + K + S	71	
	4H + K + S	128	10
12	1H + ALKOV + K + S	52,5	9
	3H + K + S	101	
13	4H + K + S	131	9
14	5H + K + S	173	2
15	4H + K + S	168	1
16	6H + K + S	180,5	2
17	5H + K + S	156	2
18	6H + K + S	171,5	2
19	5H + K + S	204,5	3
20	LIKEHUONEISTO	198	
	3H + K + S	124	1
21	5H + K + S	188,5	12
22	7H+K+S	167,5	7
23	6H + K + S	195,5	7
24	5H + K + S	172	7
	TYÖTILA	58,5	
25	KUTEN 24, MUTTA LIKEHUONEISTOLLA	58,5	2

Talotyyppijakauma 1/2000

Pysäköintikaavio, kellarikerros, 1/2000

Kuvasovitus, lintuperspektiivi Haakoninlahdenlaiturilta

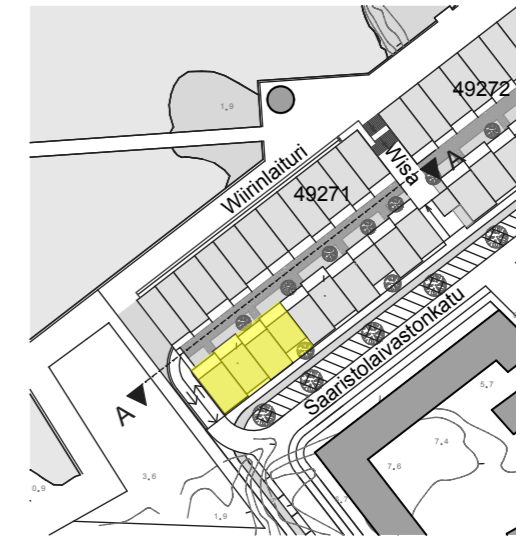
4/6: KRUUNUVUORENRANTA, KORTTELI 49271

Diplomityö: Helsinki Townhouse — kippalu, kytkettyjä omakotitaloja Jätkäsaareen ja Kruunuvuorenrantaan
 Tekijä: Maja Toiminen
 Ohjaaja: professori Markku Hedman
 Tampereen Tekninen Yliopisto, Arkkitehtuurin laitos

Asemapiirros 1/500

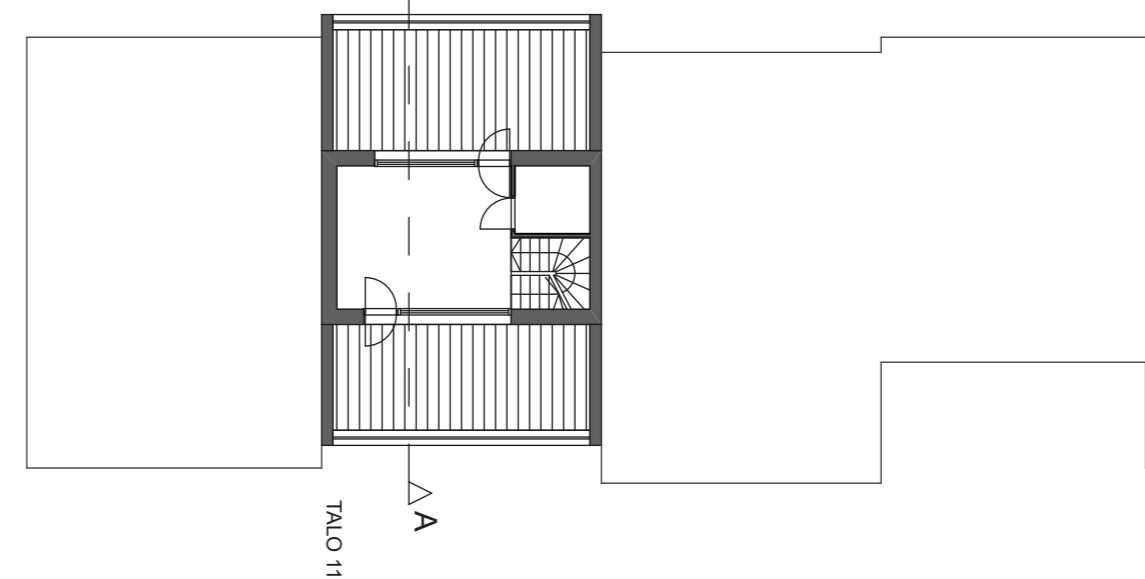
Saaristolaivastonkatu, talotyypit 1/200 (myös kortteleissa 49272, 49292 ja 49275)

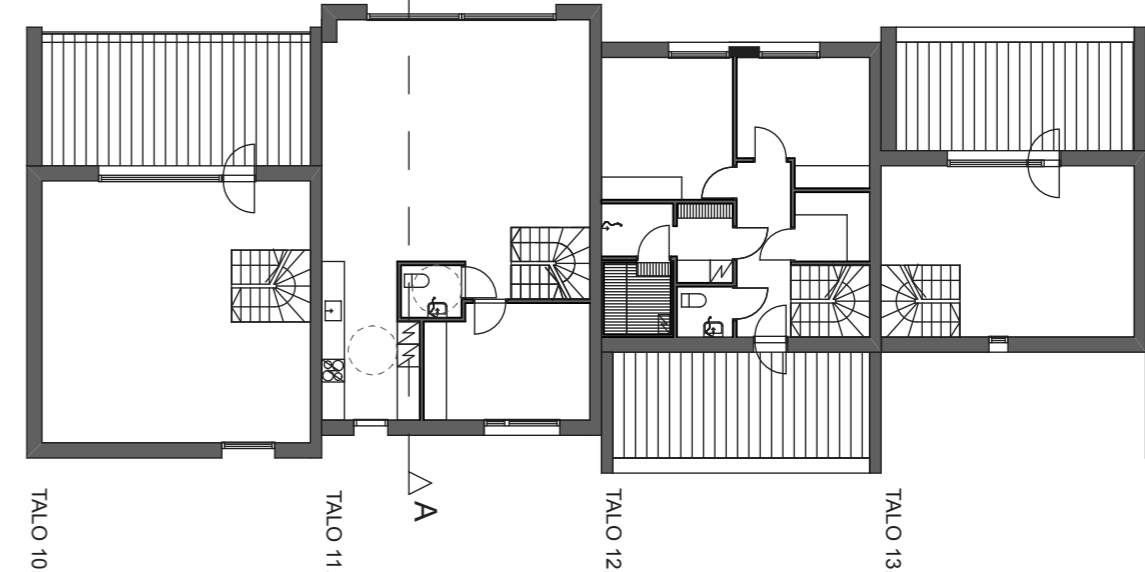
Julkisivu sisäpihalle

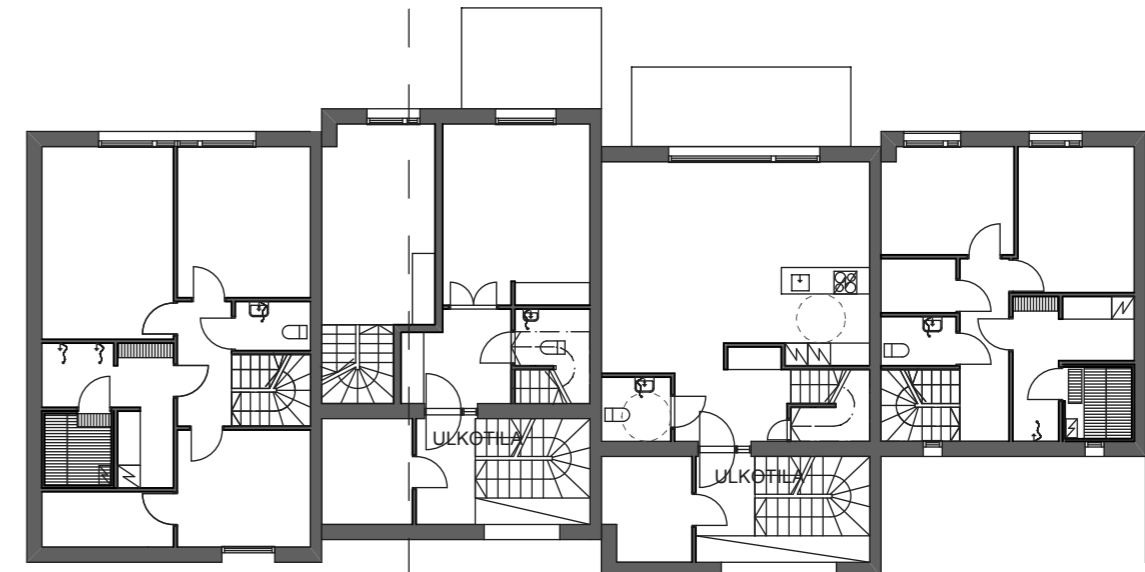
Julkisivu Saaristolaivastonkadulle

4. kerros

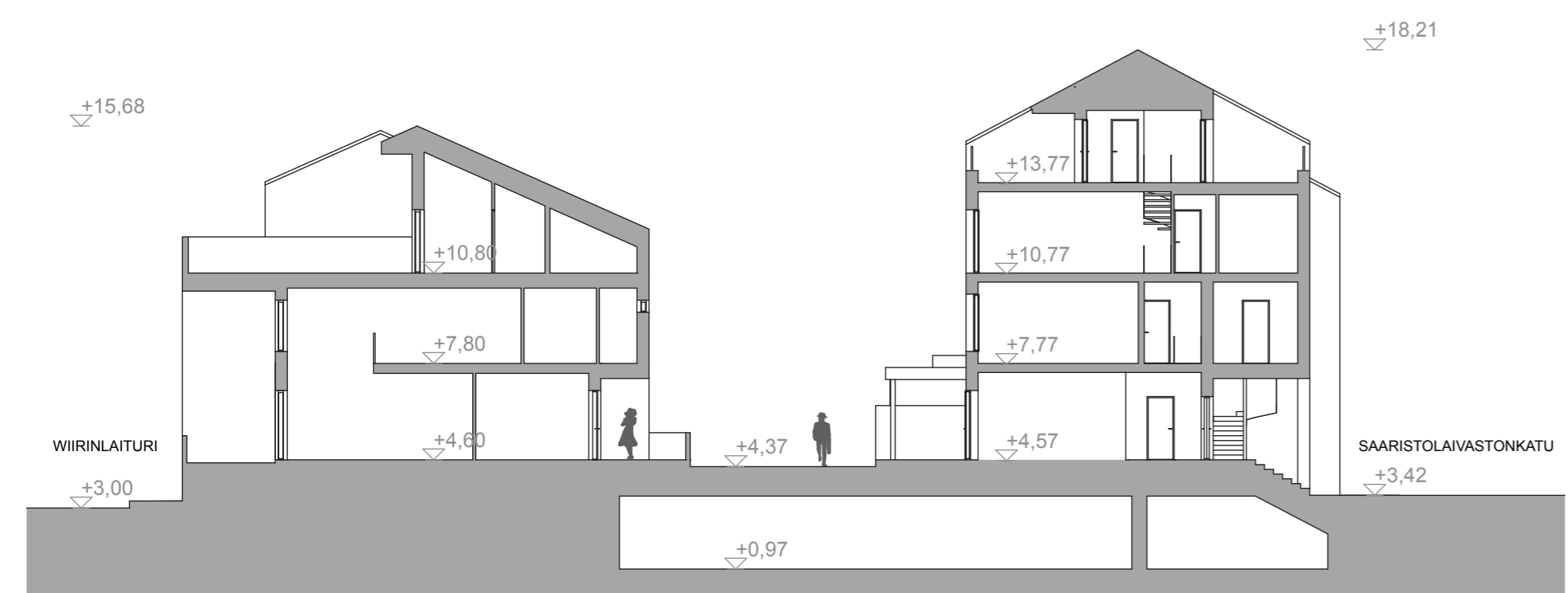
3. kerros

2. kerros

1. kerros

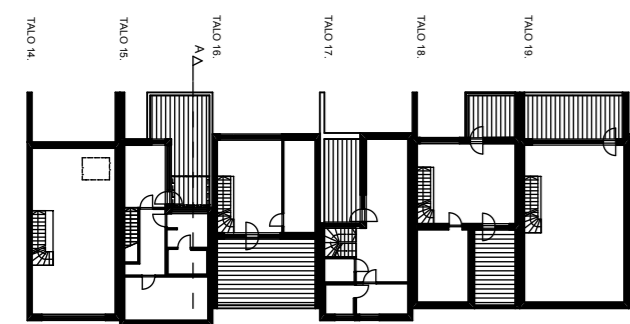
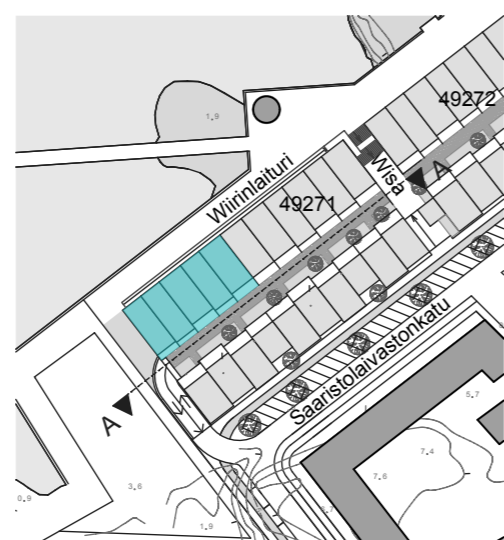

Leikkaus A-A 1/200

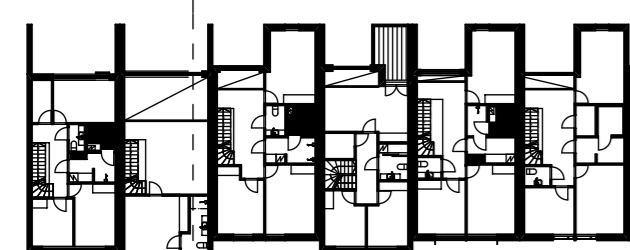

Näkymä Saaristolaivastonkadulta

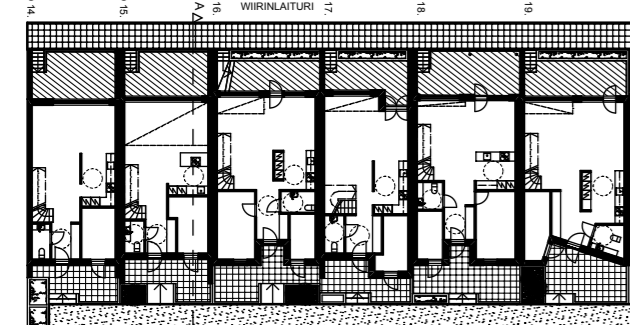
Wiirinlaituri, talotyypit, variaatioita Jätkäsaaresta 1/500

3. kerros

2. kerros

1. kerros

Julkisivu Wiirinlaiturille

Julkisivu sisäpihalle

Asemapiirros 1/500

Haakoninlahdenlaituri, talotyypit 1/200
(myös kortteleissa 49272 ja 49275)

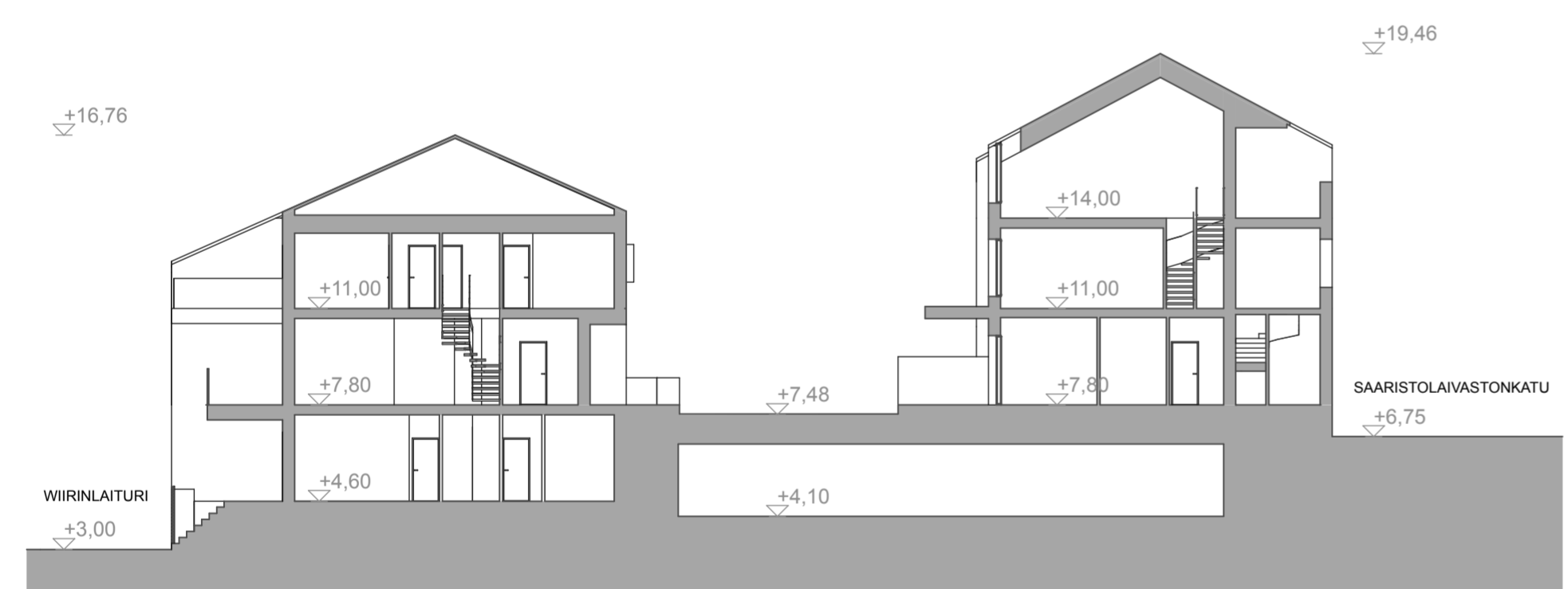
Julkisivu sisäpihalle

Julkisivu Saaristolaiivostonkadulle

5/6: KRUUNUVUORENRANTA, KORTTELI 49292

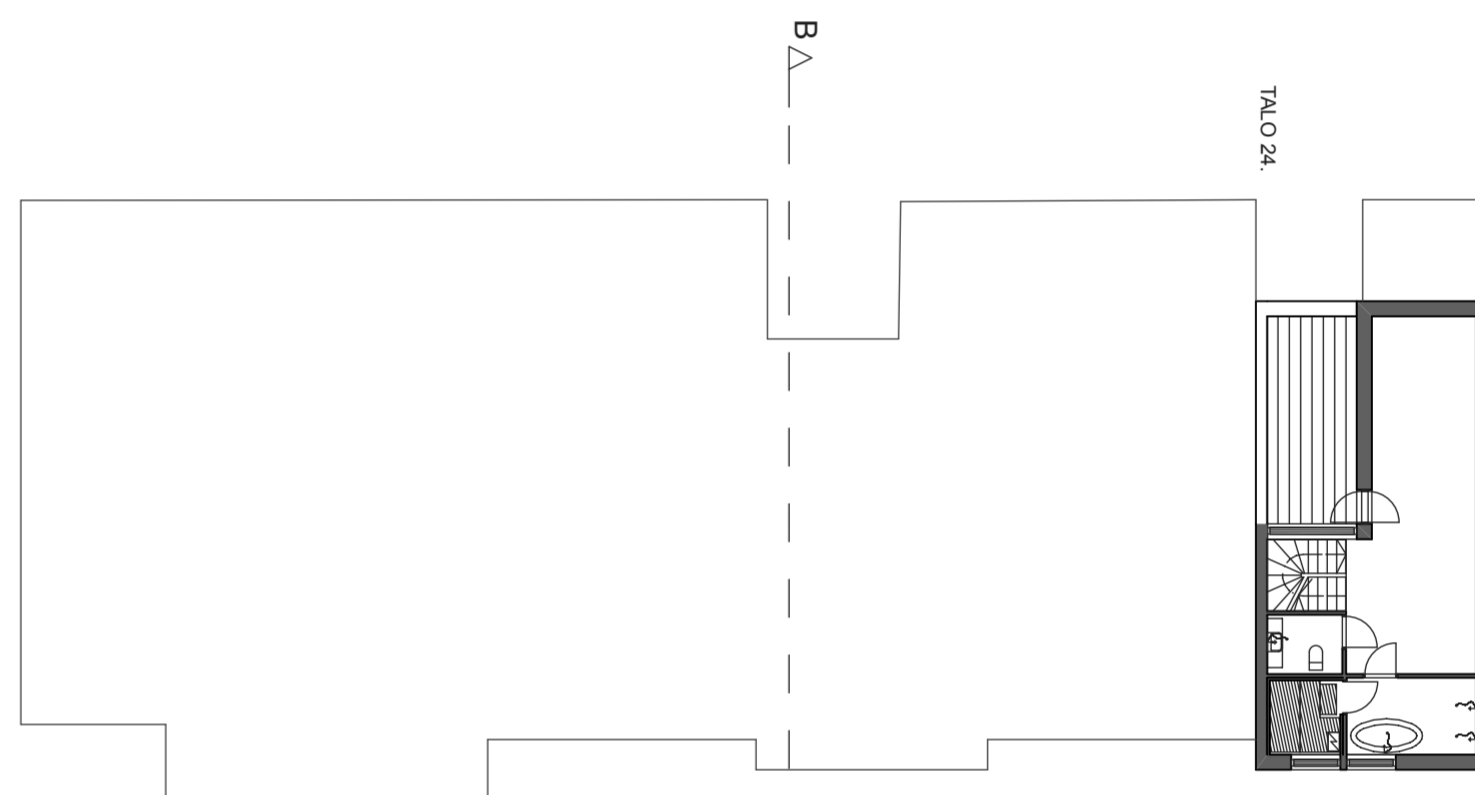
Diplomityö: Helsinki Townhouse —kilpailu, kytkettyjä omakotitaloja Jätkäsaareen ja Kruunuvuorenrantaan
Tekijä: Maija Toiminen
Ohjaaja: professori Markku Hedman
Tampereen Teknillinen Yliopisto, Arkkitehtuurin laitos

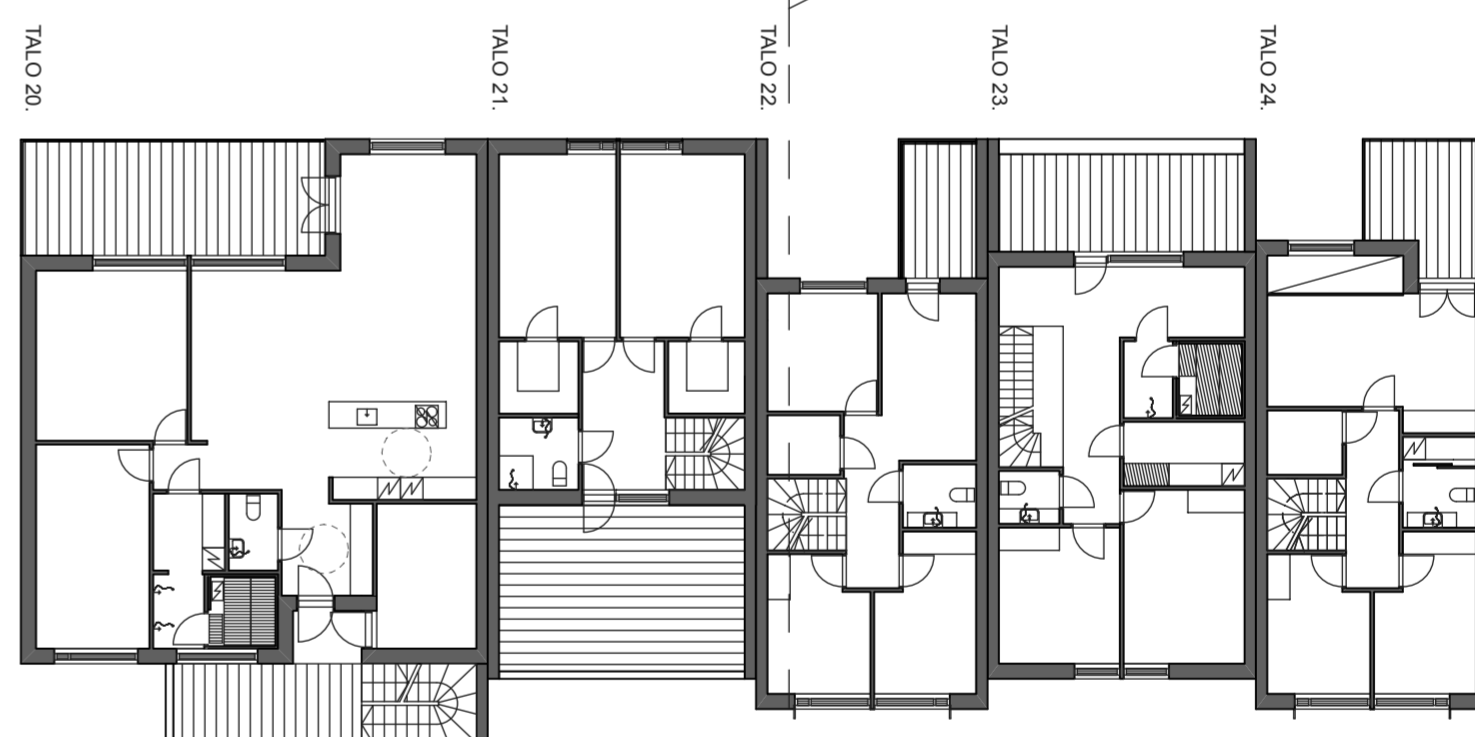
Leikkaus B-B 1/200

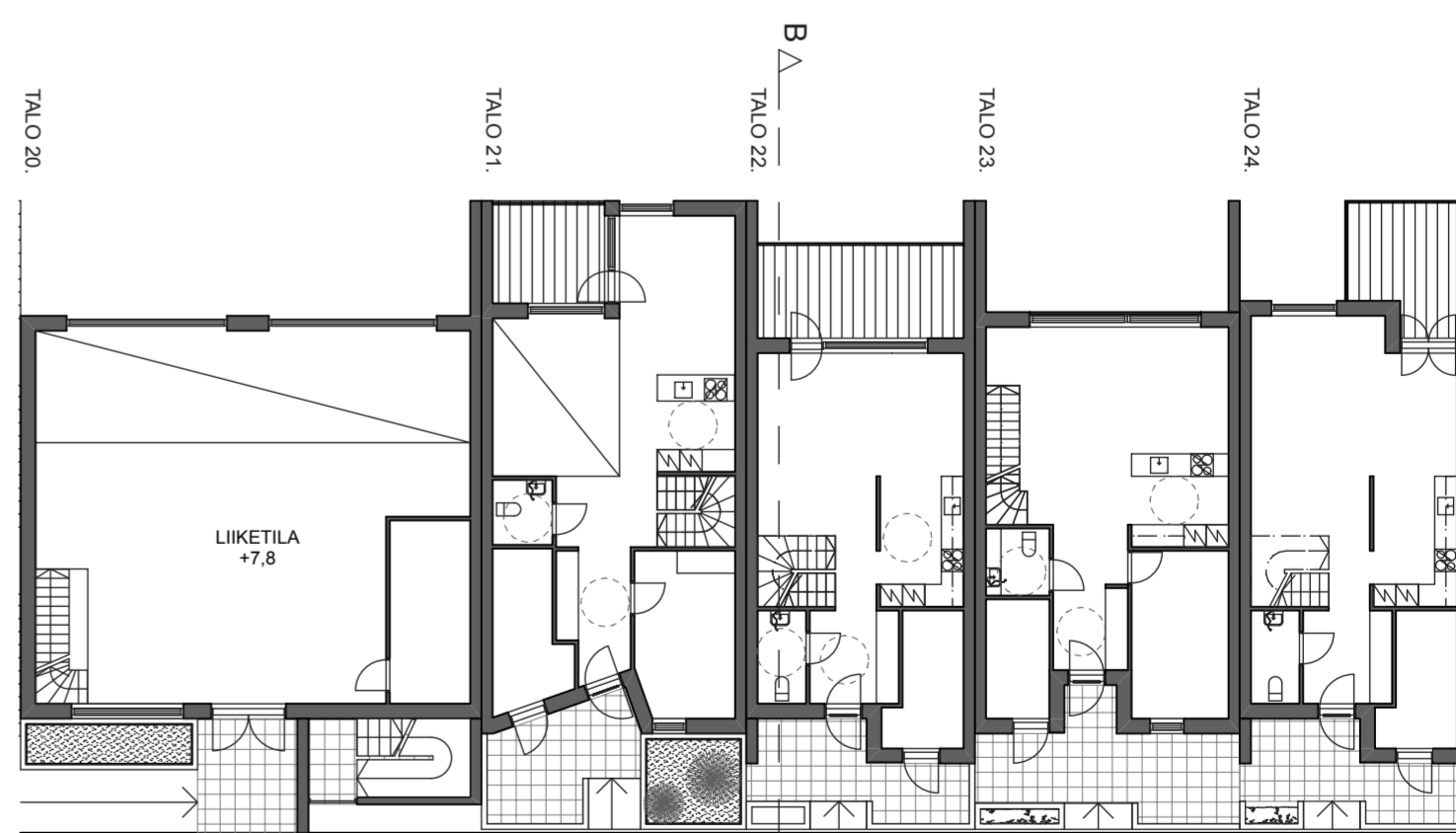
Näkymä Haakoninlahdenlaiturilta

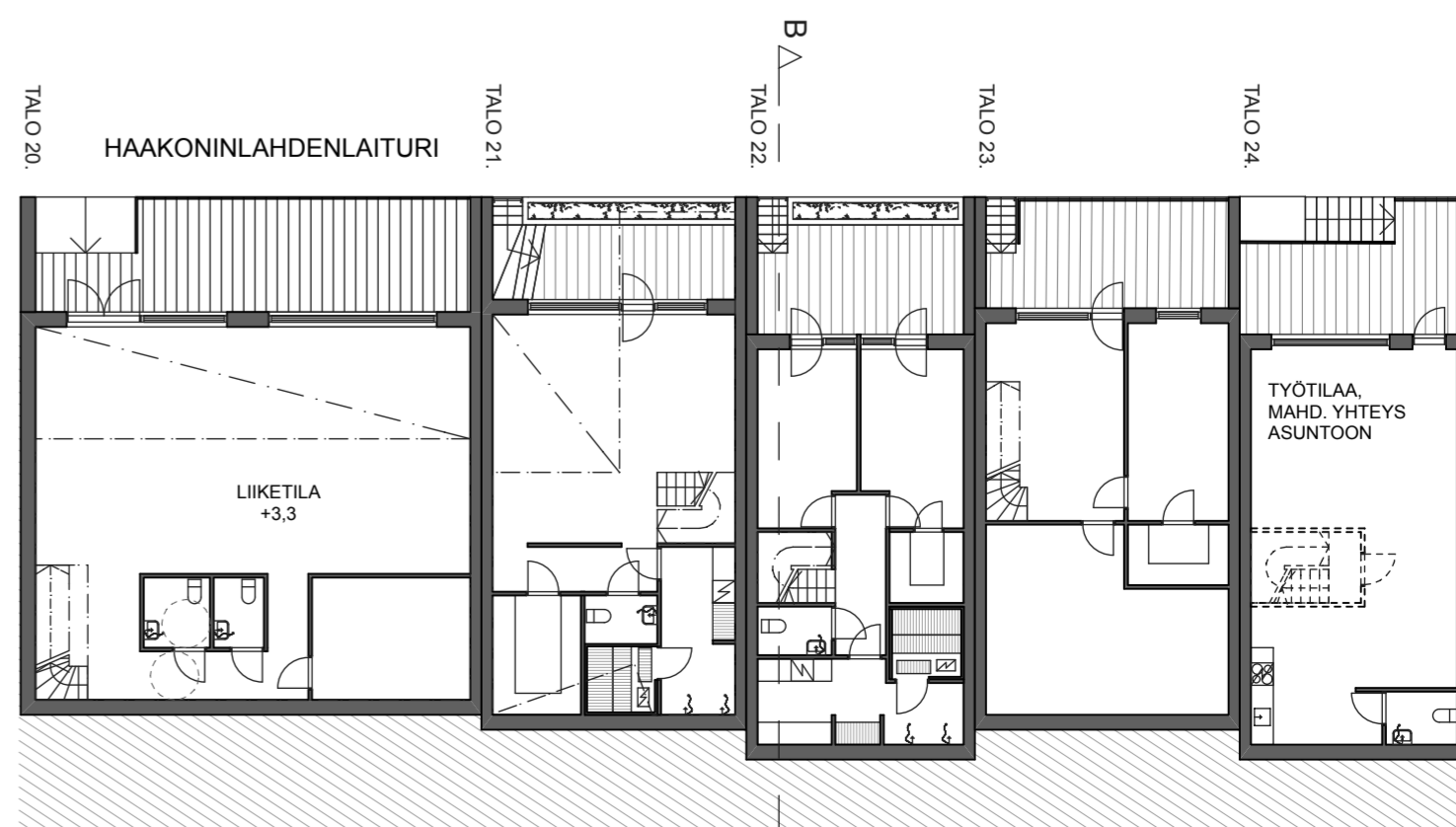
3. kerros

2. kerros

1. kerros

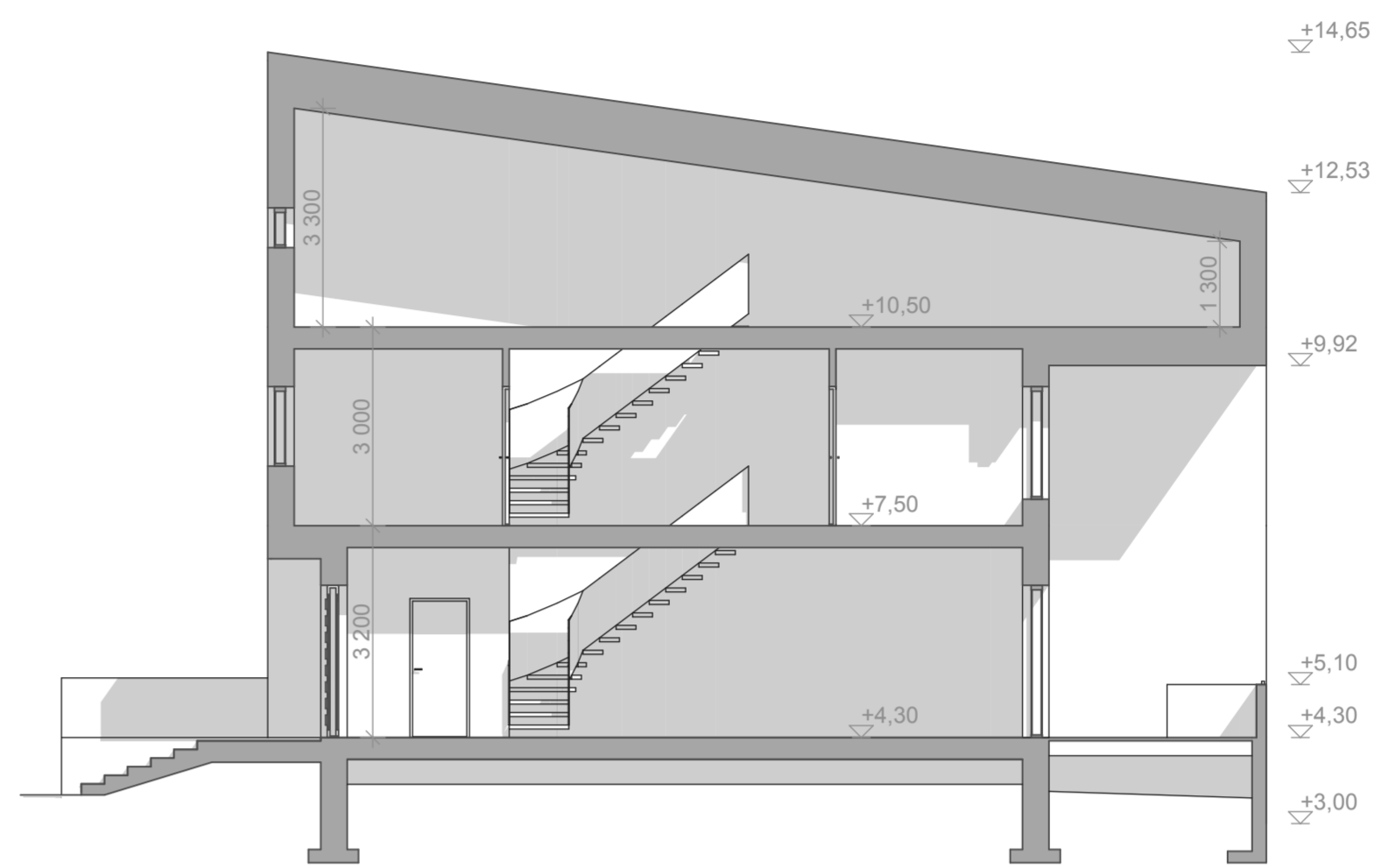
Kellarikerros/Haakoninlahdenlaituri

6/6 JÄTKÄSAAREN JA KRUUNUVUORENRANNAN VALIKOIDUT POHJAPIIRROKSET 1/100

Diplomityö: Helsinki Townhouse — kippalu, kytkettyjä omakotitaloja Jätkäsaareen ja Kruunuvuorenrantaan
 Tekijä: Maija Tolmunen
 Ohjaaja: professori Markku Hedman
 Tampereen Teknillinen Yliopisto, Arkkitehtuurin laitos

Talotyyppi TALO 2, Jätkäsaari

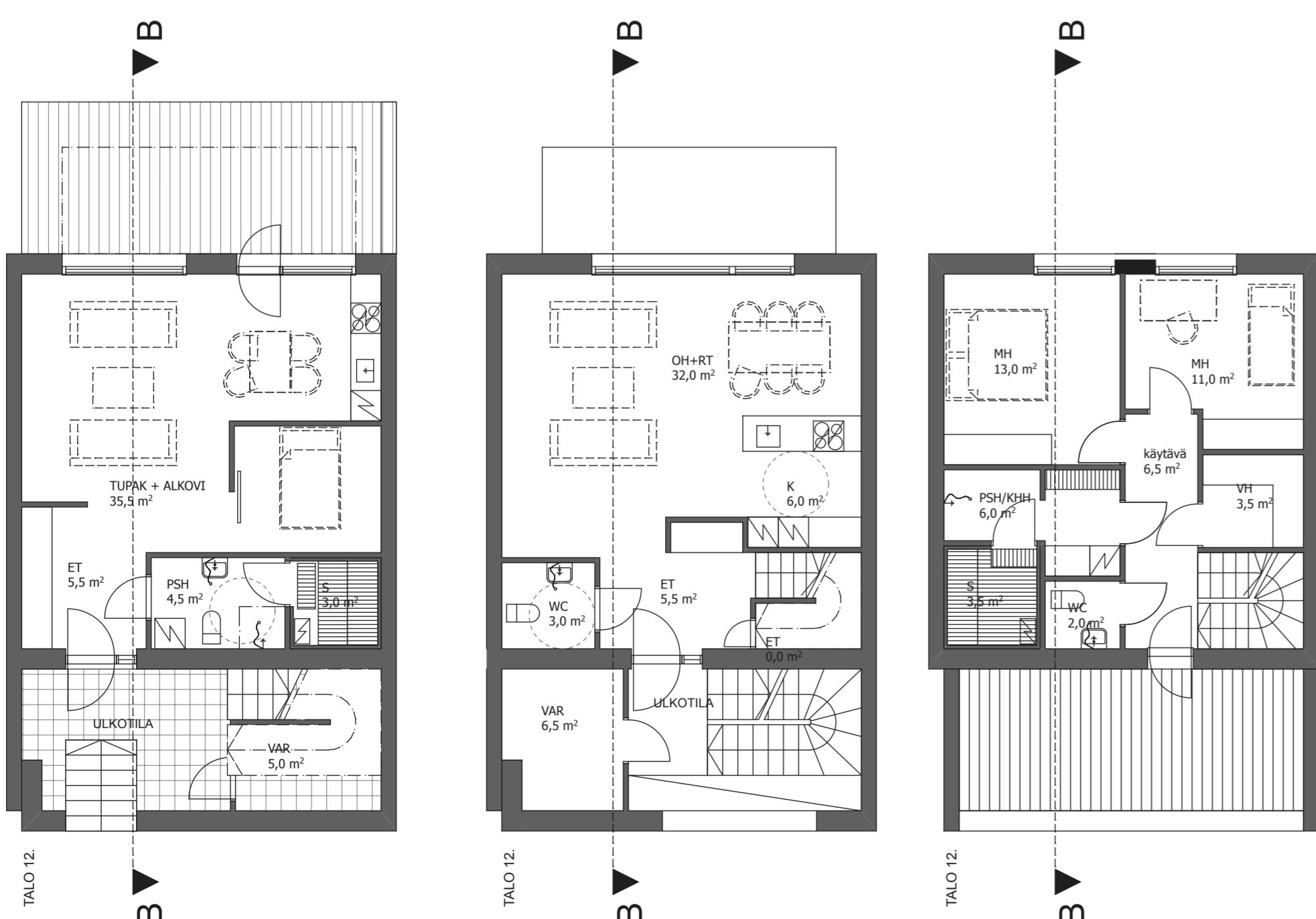
Näkymä Saukonpaaden pihakadulta

Yleistä suunnitteluperiaatteista

Molempien suunnittelualueiden rakennusten arkkitehtuurilla on pyritty korostamaan talojen yksilöllisyyttä, itsenäisyyttä. Pienet vaihtelut katulinjassa, räystäskorossa, harjasuunnassa ja julkisivuvärytyksessä, erottelevat naapuritalot toisistaan.

Talotyyppikehittelyssä on huomioitu osassa talotyypeistä asteittain rakentaminen/laajentaminen. Tarkoittaen perus asuistilojen sijoittamista 1-2 kerrokseen ja 3-kerros voi toimia alkuun kylmänä ullakotilana tai se voidaan rakenteellisesti ratkaista kevyemmin, esim. hyödyntäen ullakkoristikoida/kehäristikoita..

Rakennusrunkona käy elementti tai paikalla tehtävä kivirunko. Pääasiallisena julkisivumateriaalina on tiili tai rappaus. Vesikatteena on vaalea konesaumattu peltikate. Pitkäikäisillä ja vähän huoltoa vaativilla rakennustuotteilla, passiivisella aurinkoenergian hyödyntämisellä/suojaamisella sekä merestä hyödynnettävällä maalämmöllä saavutetaan rakentamisen ekologisuustavoitteet.

Talotyyppi TALO 12, Kruunuvuorenranta

